

**Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Końskowoli**

Program działalności na rok 2023

Końskowola, 2022 r.
www.lodr.konskowola.pl
wodr@wodr.konskowola.pl

Akceptuję:

.....
Dyrektor

Zatwierdzam:

.....
Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Opracowanie: Tamara Siecińska – Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Redakcja techniczna: Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Kierujący: Wiesław Orzędowski - Dyrektor LODR w Końskowoli

Zaopiniowany: Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

Końskowola, dnia 16.03.2023 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp

A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego.

B. Zakres i metodyka procesu programowania.

C. Działalność merytoryczna

C.1. Zadania realizowane na podstawie art. 4.2 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zadanie 3. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych.

Zadanie 5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie.

Zadanie 6. Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa rolnego.

Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Zadanie 11. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej.

Zadanie 12. Szacowanie szkód łowieckich, a także ustalanie wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie

Zadanie 13. Ocenienia i akceptowanie, planów restrukturyzacji o których mowa w ustawie z dnia 19 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne

C.2. Usługi odpłatne realizowane na podstawie art. 4.4 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego

C.3. Zadania realizowane w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)

C.4. Zadania finansowane z innych źródeł, w tym w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

- D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem.
- E. Wykaz ważniejszych wydarzeń.
- F. Plan wydawniczy.
- G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej.
- H. Podsumowanie.
- I. Załączniki elektroniczne.

Wstęp

Status prawny.

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Końskowoli od dnia 20 sierpnia 2016 r. jest państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 721).

Program Działalności LODR w Końskowoli został opracowany z uwzględnieniem:

1. Statutu
2. Regulaminu Organizacyjnego LODR w Końskowoli.

Podstawy funkcjonowania:

1. Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Końskowoli działa na podstawie ustawy z dnia 22 października 2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 721).
2. Statut Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Końskowoli stanowiący Załącznik do Zarządzenia Nr 30 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia 2016 r. (poz. 22).
3. Regulamin Organizacyjny LODR w Końskowoli zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 sierpnia 2019 r.

• Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego działająca przy Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Końskowoli jest organem opiniodawczo-doradczym Dyrektora LODR w Końskowoli powoływanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie Ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2020 r. poz. 721).

Do składu Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy LODR w Końskowoli należą:

- Przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: **Agnieszka Filipek**;
- Przedstawiciel Sejmiku Województwa Lubelskiego: **Tomasz Solis**;
- Przedstawiciel Zarządu Województwa Lubelskiego: **Ewa Szalachwiej**;
- Przedstawiciele Lubelskiej Izby Rolniczej: **Gustaw Jędrejek, Marta Gawron**;
- Przedstawiciele zgłoszeni przez związki zawodowe rolników działające na obszarze województwa:
 - Przedstawiciel Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona” - **Andrzej Rusiński**,
 - Przedstawiciel Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność” - **Tomasz Obszański**,
 - Przedstawiciel Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników - **Krzysztof Bałka**,
 - Przedstawiciel Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna” - **Mariusz Gołębiowski**;
- Przedstawiciele zgłoszeni przez szkoły wyższe oraz instytuty badawcze, kształcące i realizujące działania na potrzeby rolnictwa i rozwoju wsi:
 - Przedstawiciel Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie - **Prof. dr hab. Andrzej Woźniak**,
 - Przedstawiciel Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach - **Prof. dr hab. Janusz Podleśny**;
- Przedstawiciel szkoły ponadgimnazjalnej kształcącej na potrzeby rolnictwa, działającej w obszarze województwa: Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Siennicy Różanej - **Stanisław Buk**.

Podstawa prawna sporządzania Programu Działalności.

Program Działalności LODR w Końskowoli został opracowany z uwzględnieniem Statutu Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Końskowoli oraz Regulaminu Organizacyjnego LODR w Końskowoli, opierając się na zadaniach wyznaczonych Ustawą o JDR z dnia 22 października 2004 roku.

A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego

1. Struktura organizacyjna + schemat.

Centrala w Końskowoli z następującymi komórkami organizacyjnymi:

Dyrekcja

Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa

Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym

Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich

Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska

Dział Teleinformatyki

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Dział Administracyjno-Gospodarczy

Dział Księgowości

Dział Kadr i Organizacji Pracy

Stanowisko do Spraw Obsługi Prawnej

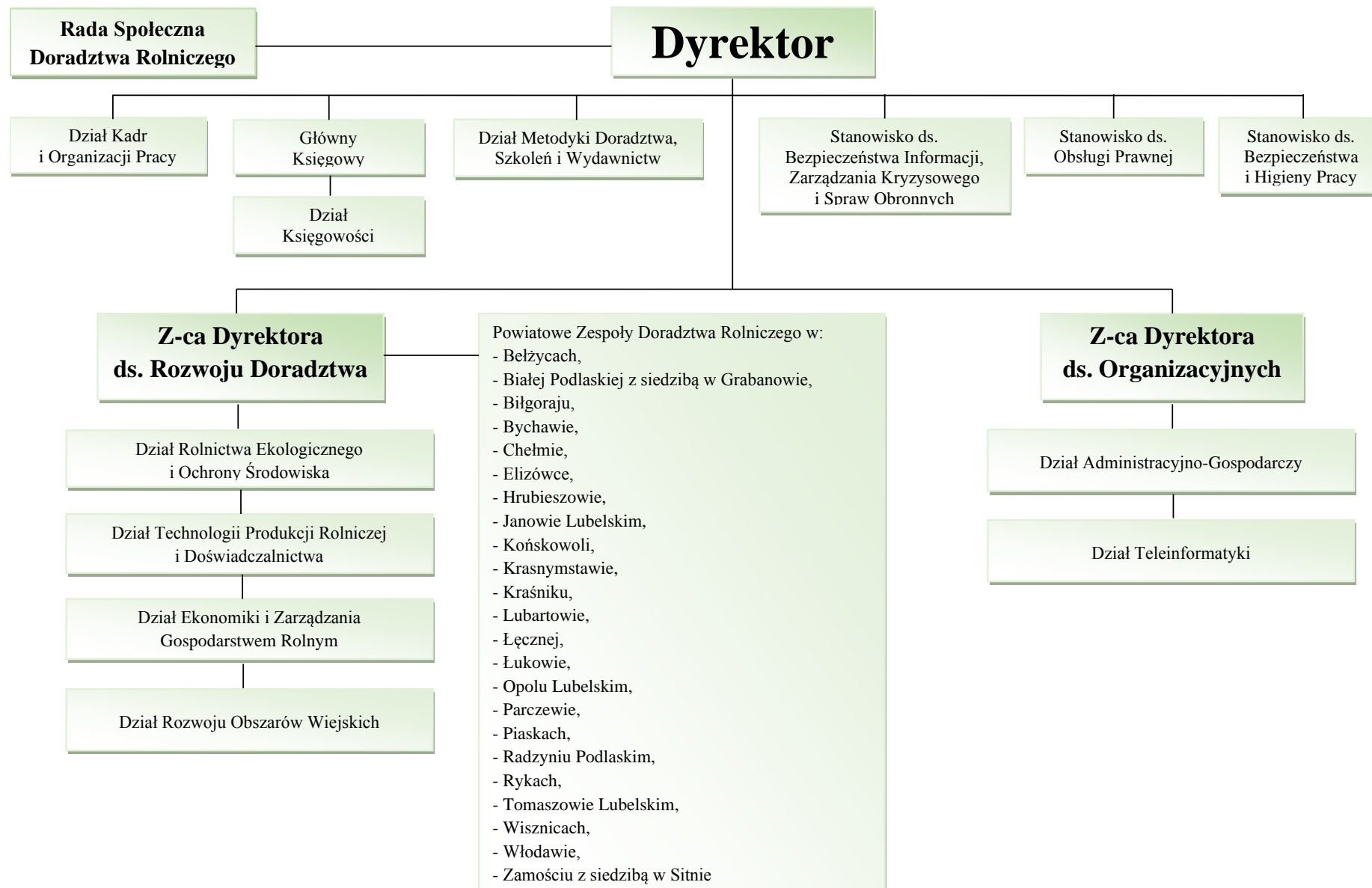
Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa Informacji, Zarządzania Kryzysowego i Spraw

Obronnych

23 Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego

SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ LODR

2. Dane teleadresowe centrali wraz z odnośnikami do mediów społecznościowych

Tab. A. Dane teleadresowe

L.p.	Nazwa Ośrodka	adres	telefon	e-mail
1	2	3	4	6
	Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli	24-130 Końskowola, ul. Pożowska 8	81 8890600	wodr@wodr.konskowola.pl
	Media społecznościowe	link/adres strony www		
1	Strona www	www.lodr.konskowola.pl		
2	Facebook	https://www.facebook.com/LODRwKonskowoli		
3	Kanał/y you tube	https://www.youtube.com/c/LODRwKońskowoli		

3. Zasoby ludzkie

Tab. B. Zatrudnienie w Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego, stan na dzień 31.10.2022

L.p.	Komórki organizacyjne	Liczba zatrudnionych osób
1	2	3
1	Dyrektor	1
2	Zastępca dyrektora	1
3	Dział Księgowości	7
4	Dział Kadr i Organizacji Pracy	7
5	Dział Administracyjno - Gospodarczy	23
6	Dział Teleinformatyki	3
7	Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	7
8	Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym	7
9	Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska	6
10	Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich	10
11	Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa	12
12	Stanowisko samodzielne	2
13	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	190
14	Pozostali pracownicy (np. pole, sad, pasieka)	35
Razem		311

Tab. C. Zatrudnienie w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego

L.p.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	Liczba gmin	Liczba Pracowników
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	PZDR w Bełżycach	5	5
2	PZDR w Białej Podlaskiej z/s w Grabanowie	10	13
3	PZDR w Biłgoraju	14	11
4	PZDR w Bychawie	6	6
5	PZDR w Chełmie	15	12
6	PZDR w Elizówce	6	6
7	PZDR w Hrubieszowie	8	8
8	PZDR w Janowie Lubelskim	7	7
9	PZDR w Końskowoli	11	8
10	PZDR w Krasnymstawie	10	10
11	PZDR w Kraśniku	10	10
12	PZDR w Lubartowie	13	9
13	PZDR w Łęcznej	6	7
14	PZDR w Łukowie	11	6
15	PZDR w Opolu Lubelskim	7	7
16	PZDR w Parczewie	7	8
17	PZDR w Piaskach	5	5
18	PZDR w Radzynie Podlaskim	8	6
19	PZDR w Rykach	6	5
20	PZDR w Tomaszowie Lubelskim	13	11
21	PZDR w Wisznicach	8	8
22	PZDR we Włodawie	8	4
23	PZDR w Zamościu z/s w Sitnie	19	18
Razem		213	190

Tab. D. Zatrudnienie wg specjalizacji

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba osób
1	2	3
2.	Specjaliści zakładowi, w tym z uprawnieniami:	44
a)	doradcy rolniczego	39
b)	doradcy rolnośrodowiskowego	9
3.	Doradcy terenowi, w tym z uprawnieniami:	190
a)	doradcy rolniczego	183
b)	doradcy rolnośrodowiskowego	119

4. Zasoby materialne.

a. Sale wykładowe.

Centrum Innowacyjno - Szkoleniowe w Końskowoli – 120 miejsc

Centrum Edukacji Ekologiczno - Rolniczej w Grabanowie – na stołówce 200 miejsc

Biurowiec Końskowola – 60 miejsc

Biurowiec w Grabanowie – I sala 90 miejsc, II sala 30 miejsc

b. Sala komputerowe.

Nie dotyczy

c. Laboratorium.

Na rok 2023 przewidywana ilość wykonanych prób to 3000 szt. gleb polowych i ok. 300 szt. gleb ogrodniczych, analiz wapna nawozowego ok. 20 szt.

Koszt wykonania wszystkich oznaczeń to ok. 25 000 zł. (koszt odczynników, gazu oraz złoży do mineralizacji wody + szkło laboratoryjne).

W glebach polowych oznaczamy: pH, fosfor, potas, magnez. W glebach ogrodniczych oznaczamy: pH, fosfor, potas, wapń, magnez, azot.

d. Pole doświadczalne (gospodarstwa demonstracyjne) –

9,36 ha i sad doświadczalny – 42,54 ha.

Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych:

LODR w Końskowoli wybiera gospodarstwa spełniające warunki przystąpienia do Krajowej Sieci, zainteresowane taką formą współpracy. Zawiera z dysponentami gospodarstw porozumienia określające zakres i charakter współpracy. W ośrodku powołany został Wojewódzki Koordynator do spraw współpracy na rzecz Krajowej Sieci, a w CDR – Koordynator Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych. Koordynator wojewódzki przy współpracy doradców terenowych nawiązuje kontakt z rolnikami z obszaru naszego województwa i rejestruje gospodarstwa, Koordynator oraz inni wyznaczeni doradcy – opiekunowie merytoryczni gospodarstw będą współpracować z gospodarstwami i pomagać w przygotowywaniu ich do roli gospodarstw demonstracyjnych oraz organizowaniu i przeprowadzaniu pokazów

i demonstracji. W województwie lubelskim zarejestrowano 7 gospodarstw demonstracyjnych.

e. Tereny wystawowe.

Końskowola - teren pawilonów wystawowych - 1724 m²

Sitno – plac wystawowy 70030 m²

f. Hotel.

Centrum Innowacyjno - Szkoleniowe w Końskowoli – 53 miejsca

Centrum Edukacji Ekologiczno - Rolniczej w Grabanowie – 40 miejsc

g. Stołówka/ restauracja/ bar.

Centrum Innowacyjno - Szkoleniowe w Końskowoli – 80 miejsc

Centrum Edukacji Ekologiczno - Rolniczej w Grabanowie – 130 miejsc

h. Ścieżka dydaktyczna.

W Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego od 2008 roku istnieje ścieżka dydaktyczna EKOTRASA. Rozciąga się na długości około 1 km. Obejmuje ona takie obiekty jak: kolektory słoneczne, punkt segregacji odpadów, kompostownik, domek dla owadów pożytecznych, ogród biosurowcowy, ekologiczne gry terenowe, sad doświadczalno-wdrożeniowy, przydomową oczyszczalnię ścieków, pole doświadczalno-wdrożeniowe oraz Pasiekę hodowlaną Pożóg. Jesienią 2020 roku zmodernizowano ogród biosurowcowy. Pozostawiono poletko z kolekcją wieloletnich roślin energetycznych. Wiosną 2021 roku powstał pas łąki kwietnej i kolekcja roślin użytkowych założona na podniesionych rabatach. Zainstalowano do rynien spustowych przy garażach dwa zbiorniki do zbierania wody deszczowej. Woda wykorzystywana jest do podlewania rabat. Pracownicy Działu Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony środowiska prowadzą warsztaty stacjonarne i terenowe związane z odnawialnymi źródłami energii, zanieczyszczeniami środowiska i sposobami zapobiegania tym zanieczyszczeniom. Zajęcia obejmują również tematykę racjonalnego odżywiania, ekologicznego stylu życia oraz kwestię bioróżnorodności. Ścieżka dydaktyczna stała się dobrym miejscem do praktycznej nauki rozpoznawania ziół, roślin ozdobnych czy gatunków owocowych w sadzie doświadczalno-wdrożeniowym. Ekologiczne gry terenowe są okazją do nauki rozpoznawania gatunków drzew, roślin uprawnych oraz czasu rozkładu różnych odpadów, poznawania ekologicznych zasad funkcjonowania. Domek dla owadów pożytecznych oraz karmniki i budki lęgowe dla ptaków to elementy ścieżki sprzyjające bioróżnorodności. Dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia w pasiece, połączone z obserwacją życia pszczół i degustacją miodu.

i. Stacja meteo – (*1 sztuka*).

Stacja meteorologiczna usytuowana na terenie siedziby głównej LODR w Końskowoli służy do odczytywania parametrów pogodowych. Stację otrzymaliśmy w 2016 roku od Dyrektora CDR O/Radom w nagrodę za zaangażowanie w rozwój rolnictwa ekologicznego w województwie lubelskim oraz propagowanie dobrych praktyk w całym kraju.

Stacja agrometeo (21 sztuk)
Stacja obserwacyjna (1 sztuka)

Stacje pracują w ramach systemu eDWIN „Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin” służą do odczytu parametrów pogody oraz w przypadku stacji obserwacyjnej do obserwacji optycznej stanu upraw. Stacje agrometeo są własnością LODR w Końskowoli i zostały zakupione z pieniędzy projektu. Natomiast stacja obserwacyjna jest własnością partnera projektu - PCSS (Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego). Koszty utrzymania wszystkich stacji są ponoszone przez LODR w Końskowoli. Stacje są rozmieszczone na terenie całego województwa.

Głównym celem strategicznym projektu było stworzenie krajowego systemu informatycznego na rzecz ochrony roślin w terminie do 31.10.2022, obejmującego 4 e-usługi publiczne:

- Wirtualne gospodarstwo;
- Śledzenie pochodzenia produktów oznaczonych jako pochodzące z rolnictwa i stosowanych środków ochrony roślin;
- Raportowanie zagrożeń;
- Udostępnianie danych meteorologicznych.

j. Pasieka – 225 (3 pasieki):

Końskowola – 93

Grabanów – 102

Sitno - 30

k. Inne budynki wykorzystywane na potrzeby dydaktyczne

Końskowola - pawilon w pasiece hodowlanej w Pożogu II,

Sitno - budynek pałacowy; domek – pracownia WGD,

Grabanów - kontener – pracownia pszczelarska,

Nieruchomości w gminie Końskowola oznaczone w ewidencji gruntów jako działki: nr 1810/2 o pow. 1,7051 ha, nr 1820/23 o pow. 1,6200 ha, nr 1820/27 o pow. 0,7708 ha, nr 1850/3 o pow. 0,0532 ha, nr 1850/2 o pow. 0,6940 ha, nr 1840/11 o pow. 0,0648 ha, nr 1840/16 o pow. 0,1512 ha, nr 1820/1 o pow. 33,2383 ha, nr 1840/43 o pow. 0,9222 ha, są własnością LODR w Końskowoli. *Nieruchomości w Sitnie, Grabanowie i część Końskowoli - LODR w Końskowoli użytkuje na podstawie umów użyczenia do dnia 31.12.2022 r., i umowy dzierżawy (kontener – pracownia pszczelarska – Grabanów) do dnia 31.12.2025 r.*

5. Certyfikaty i uprawnienia.

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli posiada następujące zaświadczenia:

1. „Zaświadczenie o wpisie instytucji szkoleniowej do rejestru instytucji szkoleniowych” pod numerem ewidencyjnym: 2.06/00106/2006 (informacje o wpisie corocznie aktualizowane);
2. Zaświadczenie o wpisie do „Rejestru podmiotów niebędących przedsiębiorcami, prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin” pod numerem: 06/14/3413.

6. Wdrożone systemy zarządzania.

Nie dotyczy.

7. Elektroniczny system wspomagania pracy doradczej.

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego wdrożył system sprawozdawczości elektronicznej zamieszczony na serwerze zewnętrznym firmy Internet Business Center. System jest dostępny dla pracowników wprowadzających dane przez przeglądarkę internetową w sposób ciągły. System pozwala na gromadzenie danych niezbędnych do przygotowania różnego rodzaju zestawień, podsumowań, wyliczeń w dowolnym momencie tzn. bez konieczności zbierania informacji drogą e-mailową, jak również wpisywania tygodniowych planów pracy. Obejmuje on wszystkich pracowników merytorycznych. Każdy doradca po zalogowaniu się do systemu uzyskuje możliwość wprowadzania danych nt. zrealizowanych w danym miesiącu zadań (nieodpłatnych i odpłatnych). Wprowadzone rekordy można generować w różnych układach (np.: wg realizowanych zadań, wg komórek organizacyjnych).

B. Zakres i metodyka procesu programowania

1. Źródła informacji o potrzebach doradczych:

- a. Polityka rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich: dokumenty UE, krajowe, regionalne/wojewódzkie.

Źródło informacji o potrzebach doradczych oparte jest na analizie obowiązujących dokumentów strategicznych i programowych różnej rangi ustanawiających cele strategiczne i operacyjne istotne z punktu widzenia polityki rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Do wybranych dokumentów należą:

- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030,
- Plan strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
- Ramowa Dyrektywa Wodna,
- EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia „Od pola do stołu”,
- Unijna strategia na rzecz różnorodności biologicznej 2030,
- Europejski Zielony Ład.

Działania Strategii zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030 będą finansowane z krajowych i zewnętrznych środków publicznych, do których należą m.in. środki pochodzące z budżetu UE na lata 2021-2027 (w tym m.in. Wspólnej Polityki Rolnej, Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rybołówstwa oraz środki w ramach programu „Horyzont Europa”).

W planowanych działaniach do 2030 r. przewidziano:

- utrzymanie zasady, że podstawą ustroju rolnego będą gospodarstwa rodzinne;
- wspieranie zrównoważonego rozwoju małych, średnich i dużych gospodarstw rolnych;
- większe niż dotychczas wykorzystanie potencjału sektora rolno-spożywczego dzięki rozwojowi nowych umiejętności i kompetencji jego pracowników, a także przez wykorzystanie najnowszych technologii w produkcji i zastosowanie rozwiązań cyfrowych oraz tworzenie warunków do kreowania innowacyjnych produktów;
- budowanie konkurencyjnej pozycji polskiej żywności na rynkach zagranicznych, której znakiem rozpoznawczym będzie wysoka jakość i nawiązanie do najlepszych polskich tradycji, a także dostosowanie produktów rolno-spożywczych do zmieniających się wzorów konsumpcji (np. rosnącego zainteresowania żywnością ekologiczną);
- prowadzenie produkcji rolniczej i rybackiej z poszanowaniem zasad ochrony środowiska oraz dostosowanie sektora rolno-spożywczego do zmian klimatu, w tym m.in. w zakresie dostępności do wody;
- dynamiczny rozwój obszarów wiejskich we współpracy z miastami, którego efektem będzie stabilny i zrównoważony wzrost gospodarczy, zapewniający każdemu mieszkańcowi wsi godną pracę, a mieszkańcom miast dostęp do żywności wysokiej jakości;
- tworzenie warunków do poprawy mobilności zawodowej mieszkańców wsi oraz wykorzystywania przez nich szans na rozwój i zmianę kwalifikacji, wynikających z powstawania nowych sektorów gospodarki (jak np. biogospodarki).

Przyjęty dokument pozwala w sposób spójny i komplementarny zaadresować zakres interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych w perspektywie finansowej UE 2021-2027, przez co odgrywa ważną rolę w procesie programowania środków funduszy UE wdrażanych z poziomu krajowego i regionalnego.

Bardzo duże znaczenie z punktu widzenia doradztwa rolniczego odgrywać będzie cyfryzacja w celach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030. Założenia wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych w rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa zależą będzie w dużym stopniu od umiejętności zastosowania najnowszych technologii, cyfryzacji i innowacji oraz potencjału tworzenia innowacji. W zakresie poprawy jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska – planuje się w ramach strategii dalszy rozwój e-usług publicznych (wdrażanych zarówno przez administrację samorządową, jak i rządową) uwzględniający zachodzące przemiany społeczne, gospodarcze oraz technologiczne, zapewnienie szerszej oferty usług, jak również dostępu do nich (zwłaszcza na obszarach wiejskich). Będzie to możliwe poprzez wprowadzenie powszechnego ogólnokrajowego systemu monitoringu usług publicznych, zbierającego dane z poziomu gminy, upowszechnianie dostępu do Internetu, w tym m.in. również przez cyfryzację gminnych ośrodków kultury oraz rozwój nowoczesnej i efektywnej e-administracji; przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na wsi, rozwój e-usług finansowych.

b. Własne źródła informacji: badania i analiza potrzeb doradczych klientów

Informacje na temat potrzeb doradczych klientów zbierane były na podstawie anonimowych ankiet ewaluacyjnych. Badania te przeprowadzane są każdorazowo po szkoleniach stacjonarnych organizowanych przez poszczególne komórki organizacyjne LODR. Analiza zebranych wyników określa kierunki działania ośrodka. Tematyka świadczonych porad pokrywa się z oczekiwaniami dotyczącymi informacji czy usług, jakie badani chcą uzyskać w przyszłości bądź szkoleń, w których chcieliby wziąć udział. Na realizację usług mają wpływ również wymagania klientów uzyskiwane w bezpośrednich kontaktach, na podstawie informacji przekazywanych pisemnie. Przed realizacją danej usługi dokonuje się przeglądu potrzeb klientów, aktualnych przepisów zewnętrznych i wewnętrznych oraz wytycznych.

2. Priorytetowe działania w 2023 (priorytety Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz priorytety regionalne zawarte w strategiach regionalnych).

2.1. Priorytety działalności doradczej określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

1) **wdrażanie Wspólnej Polityki Rolnej**, w tym upowszechnianie informacji na temat instrumentów Planu Strategicznego WPR;

2) **upowszechnianie informacji nt. zdrowia zwierząt, w tym:**

a) zasad zapobiegania afrykańskiemu pomorowi świń ASF i grypie ptaków, z uwzględnieniem zasad bioasekuracji i konsekwencji pojawienia się ww. chorób w stadzie,

b) chorób, które przenoszą się lub są przenoszone na ludzi, zależności między zdrowiem zwierząt, dobrostanem zwierząt i zdrowiem ludzi,

c) metod chowu i hodowli stosowanych w produkcji zwierzęcej, zmierzających do ograniczenia stosowania antybiotyków oraz zagrożeń, jakie niesie zjawisko antybiotykooporności;

3) **upowszechnianie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt** (bydła, owiec, kóz, świń, koniowatych, jeleniowatych i wielbłądowatych) w świetle nowej ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;

4) **dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza** (uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu), w tym:

- a) ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, z uwzględnieniem integrowanej produkcji roślin i biologicznych metod ochrony,
- b) ograniczanie strat składników odżywczych,
- c) racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym poprzez zwiększenie retencji wodnej i działalność lokalnych partnerstw wodnych),
- d) ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,
- e) dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (aktualizacja programu azotanowego),
- f) dobre praktyki rolnicze mające na celu ograniczenie emisji amoniaku do powietrza,
- g) dobre praktyki dotyczące redukcji gazów cieplarnianych,
- h) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym współdziałanie w ramach spółdzielni energetycznych;

5) **produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek**, w tym:

- a) na małą skalę w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny (w tym znakowanie środków spożywczych), działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia,
- b) rzeźnie o małej zdolności produkcyjnej położone na terenie gospodarstwa, z uwzględnieniem przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt przy uboju z konieczności i zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,
- c) ograniczanie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka;

6) **szkolenia rolników w zakresie prowadzenia gospodarstw opiekuńczych;**

7) **współpraca i różne formy wspólnego działania** (formalne i nieformalne), w szczególności grupy i organizacje producentów, spółdzielnie, grupy operacyjne EPI;

8) **szkolenia z zakresu bhp w rolnictwie.**

Ponadto:

a) priorytetem przekrojowym, który powinien być uwzględniony w realizacji zadań ośrodków doradztwa rolniczego jest poszerzanie współpracy i wymiany wiedzy pomiędzy partnerami Systemu Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie (AKIS), w szczególności pomiędzy nauką a praktyką rolniczą; działania ODR powinny odpowiadać na potrzeby rolników i uwzględniać upowszechnianie rozwiązań nowych lub innowacyjnych;

b) w programie działalności ODR uwzględnione powinny być działania w formie doradztwa grupowego oraz zespołów tematycznych, a także działania na rzecz rozwoju sieci gospodarstw demonstracyjnych.

2.2. Priorytety rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego:

Priorytety rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego:

W ramach prac Zespołu analizującego szanse i zagrożenia oraz potencjalne kierunki rozwoju obszarów wiejskich w województwie lubelskim powołanego Zarządzeniem Wojewody Lubelskiego z dnia 8 czerwca 2022 r. w skład którego wchodziłi przedstawiciele Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli wskazano następujące cele operacyjne:

1. Zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez:

- a) dostosowanie skali, struktury i efektywności produkcji do potrzeb i wymagań rynku (m.in. poprzez intensyfikację procesów urządzeniowo-scaleniowych na obszarach wiejskich);
- b) restrukturyzację lub modernizację gospodarstw rolnych specjalizujących się w produkcji trzody chlewnej szczególnie z terenów objętych ASF (jako alternatywa – rozwój produkcji, bydła mięsnego, owczarstwa i ich przetwórstwa);
- c) rozwój i promocję produkcji metodami ekologicznymi i integrowanymi – zwiększanie świadomości konsumentów o wartościach prozdrowotnych żywności produkowanej w/w metodami – kampanie reklamowe;
- d) stworzenie sieci monitorowania zjawisk atmosferycznych i systemu wsparcia decyzji w ochronie roślin i nawożeniu, gospodarowania wodą – upowszechnianie tych metod;
- e) wzmocnienie i tworzenie skutecznych instrumentów wykorzystywania postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej;
- f) stworzenie marki lubelskiego produktu lokalnego;
- g) wsparcie alternatywnych kanałów dystrybucji, krótkich łańcuchów dostaw oraz lokalnych rynków, które rozwijają produkcję lokalną, tradycyjną i ekologiczną;
- h) wzmocnienie pozycji rynkowej rolników w stosunku do przetwórstwa i dużych sieci handlowych;
- i) Wzrost efektywności i wydajności gospodarstw rolnych między innymi poprzez modernizację i innowację;
- j) stworzenie funduszu rozwoju sektora budowy specjalistycznych maszyn rolniczych wykorzystywanych w nowych technologiach uprawy i zbioru plodów.

2. Działania prośrodowiskowe poprzez:

- a) upowszechnianie działań zmierzających do promowania zrównoważonych metod produkcji;
- b) wdrażanie programów zmniejszenia powierzchni gleb kwaśnych (wapnowanie) oraz poprawy zasobności gleb w składniki pokarmowe poprzez wsparcie finansowe wykonywania analiz glebowych lub dopłat do zakupu wapna;
- c) wdrażanie programów poprawy gospodarowania rolniczymi zasobami wodnymi, w tym małej retencji oraz systemu regulacji zasobów wodnych (agromelioracje);
- d) rewitalizację istniejących i nowych obiektów hydrotechnicznych w tym głównie Kanału Wieprz-Krzna zwiększając możliwość wykorzystania obszarów północno-wschodniej części Lubelszczyzny do produkcji wołowiny, hodowli owiec, kóz.
- e) tworzenie racjonalnych metod wsparcia finansowego dla rolników i inwestorów realizujących inwestycje z wykorzystaniem OZE na obszarach wiejskich;
- f) tworzenie spółdzielni energetycznych lub partnerstw publiczno-prywatnych w zakresie energii, jej dystrybucji i magazynowania;
- g) dostosowanie gospodarstw rolnych do wymogów nowego Prawa Wodnego;
- h) racjonalne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów zgodnie z założeniami Zielonego Ładu poprzez wykorzystanie rolnictwa precyzyjnego i innowacji oraz podnoszenie wiedzy rolników w tym zakresie;

- i) ochronę różnorodności biologicznej. Promocja dostępnych metod oraz wskazywanie źródeł finansowania ochrony bioróżnorodności mieszkańcom obszarów wiejskich.

3. Rozwój obszarów wiejskich poprzez:

- a) tworzenie warunków na rzecz różnicowania działalności gospodarczej w kierunku pozyskania i tworzenia alternatywnych źródeł dochodów rodzin rolniczych;
- b) wsparcie powstawania Gospodarstw Opiekuńczych wobec wyzwań demograficznych jako przykładu innowacyjnego podejścia do usług społecznych/opiekuńczych, rolnictwa wielofunkcyjnego. Jest to forma rolnictwa społecznego, łącząca czynne gospodarstwo rolne z profesjonalnymi usługami społecznymi w zakresie opieki. Gospodarstwo opiekuńcze może być przykładem zrównoważonego rozwoju wsi stanowiącym równowagę pomiędzy wzrostem ekonomicznym, dbałością o środowisko oraz jakością życia na obszarach wiejskich. Klientami tego typu gospodarstw mogą być osoby potrzebujące wsparcia, głównie seniorzy, ale też osoby dysfunkcyjne, osoby zmagające się z uzależnieniami, bezrobotni czy tzw. trudna młodzież;
- c) tworzenie warunków integracji lokalnej oraz wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców wsi;
- d) aktywizację organizacji społecznych funkcjonujących na obszarach wiejskich (KGW, OSP);
- e) ustanowienie sprawnego systemu transferu osiągnięć naukowych do praktyki rolniczej (budowanie sieci kontaktów, wspólnych platform wymiany doświadczeń pomiędzy uczelniami, instytutami naukowymi, przemysłem oraz rolnikami (relacje nauka – praktyka));
- f) odbudowę i rozwój spółdzielczości oraz rynków hurtowych;
- g) wsparcie marketingowe firm rolno – spożywczych z terenu województwa lubelskiego mających możliwości eksportowe;
- h) działania zmierzające do uregulowania współpracy z sieciami handlowymi na drodze ustawowej (wprowadzenie zapisów, obligujących sieci do określonego procentowego zakupu produktów regionalnych);
- i) wzmocnienie doradztwa rolniczego – nakierowanie działań na promocję innowacji technologicznych w produkcji rolniczej i przetwórstwie oraz rozwój przedsiębiorczości;
- j) uwzględnienie w planach rozwoju jednostek samorządu terytorialnego mechanizmów finansowych przeznaczonych na rozwój i rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, teleinformatycznej, komunikacyjnej na obszarach marginalizowanych.

4. Działania na rzecz wzmocnienia odporności gospodarstw rolnych i rolnictwa na brak wody i suszę:

- a) upowszechnianie metod rolnictwa regeneratywnego, to jest systemu produkcji, którego głównym celem jest odtworzenie i utrzymanie potencjału plonotwórczego gleby (a szerzej - agroekosystemów), poprzez prowadzenie takiej produkcji rolniczej, która nie szkodzi środowisku przyrodniczemu, w tym: uprawa bezorkowa, siew bezpośredni, uprawa alejowa, mulczowanie, stosowanie płodozmianu bogatego gatunkowo, wprowadzenie do zmianowania roślin bobowatych lub ich mieszanek z trawami;
- b) optymalizację zużycia wody w nawodnieniach np. poprzez zastosowanie urządzeń pomiarowych i sterujących i dostosowanie wielkości nawodnienia do rzeczywistych potrzeb;
- c) stosowanie technologii irygacyjnych, które umożliwiają lepsze kontrole zużycia wody i ograniczają jej straty;
- d) wzmocnienie ekosystemów rolniczych poprzez większą dywersyfikację upraw;
- e) wprowadzanie gatunków i odmian roślin uprawnych odpornych na zmieniające się warunki klimatyczne.

5. Działania na rzecz redukcji emisji w sektorze rolnictwa, dostosowania do skutków zmian klimatycznych:

- a) stosowanie dodatków paszowych w celu redukcji emisji metanu w produkcji zwierzęcej;
- b) przykrywanie miejsc przechowywania nawozów naturalnych i odchodów zwierzęcych w celu redukcji emisji metanu i podtlenku azotu;
- c) produkcję biogazu z odpadów rolniczych i odchodów zwierzęcych i wykorzystanie ich do celów energetycznych;
- d) termomodernizację budynków inwentarskich i mieszkalnych na obszarach wiejskich
- e) zwiększenie sekwestracji węgla na gruntach rolnych;
- f) upowszechnianie upraw rolno-leśnych (szpalerowych);
- g) racjonalizację nawożenia poprzez coroczne badanie potrzeb nawozowych i/lub wprowadzanie technik nawożenia precyzyjnego.

6. Wspieranie rozwoju systemów agroleśnych.

2.3. Priorytety działalności doradczej LODR:

1. Zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie lubelskim poprzez:

- a) restrukturyzację lub modernizację gospodarstw rolnych specjalizujących się w produkcji trzody chlewnej szczególnie z terenów objętych ASF (jako alternatywa – rozwój produkcji owczarskiej, bydła mięsnego i ich przetwórstwa, produkcja konopi włóknistych);
- b) rozwój i produkcję metodami ekologicznymi i integrowanymi – zwiększenie świadomości konsumentów o wartościach prozdrowotnych żywności produkowanej ww. metodami;
- c) udział w krajowym systemie informatycznym na rzecz ochrony roślin – eDWIN.
- d) wsparcie alternatywnych kanałów dystrybucji, krótkich łańcuchów dostaw oraz lokalnych rynków, które rozwijają produkcję lokalną, tradycyjną i ekologiczną.

2. Działania prośrodowiskowe poprzez:

- a) wdrażanie programów zmniejszenia powierzchni gleb kwaśnych (wapnowanie) oraz poprawy zasobności gleb w składniki pokarmowe poprzez wsparcie finansowe wykonywania analiz glebowych lub dopłat do zakupu wapna;
- b) wdrażanie programów poprawy gospodarowania rolniczymi zasobami wodnymi, w tym małej retencji oraz systemu regulacji zasobów wodnych (melioracje);
- c) racjonalne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów zgodnie z założeniami Zielonego Ładu;
- d) ochronę różnorodności biologicznej.

3. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich poprzez:

- a) tworzenie warunków na rzecz różnicowania działalności gospodarczej w kierunku pozyskania i tworzenia alternatywnych źródeł dochodu rodzin rolniczych;
- b) wsparcie powstawania i funkcjonowania Gospodarstw Opiekuńczych;
- c) tworzenie warunków integracji lokalnej oraz wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców wsi, odbudowa i rozwój spółdzielczości.

4. Promowanie nowoczesnych myśli technologicznych i doradztwa poprzez ustanowienie sprawnego systemu transferu osiągnięć naukowych do praktyki rolniczej (budowanie sieci kontaktów, wspólnych platform wymiany doświadczeń pomiędzy uczelniami, instytutami naukowymi, przemysłem oraz rolnikami (relacje nauka – praktyka).

3. Etapy przygotowania programu działalności.

- a) Początki planowania - oddolne pozyskiwanie od rolników i innych odbiorców usług informacji co do ich oczekiwań oraz informacji od doradców z terenu w zakresie ich dotychczasowych doświadczeń w realizowaniu Programu na rok 2022. Dyskusje podczas spotkań kierowników i pracowników.
- b) Omówienie zasad planowania i wytycznych do Planu na rok 2023 na naradzie kierowników kadry doradczej.
- c) Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego planują zadania na 2023 rok – (indywidualne plany dla każdego doradcy). Na podstawie planów doradców powstaje plan dla PZDR.
- d) Działy merytoryczne planują zadania na 2023 r. (indywidualne plany dla każdego specjalisty) uwzględniając informacje otrzymane z PZDR i oczekiwania mieszkańców obszarów wiejskich. Na podstawie planów specjalistów powstaje plan dla działu.
- e) Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw opracowuje Program w konsultacji z działami.
- f) Program zostaje przedłożony Dyrektorowi do oceny i po uwzględnieniu uwag Dyrektora Program zostaje przedłożony do zaopiniowania Radzie Społecznej Doradztwa Rolniczego i zatwierdzenia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

C. Działalność merytoryczna

Podstawowym zadaniem doradztwa rolniczego jest udzielanie wszechstronnej pomocy rolnikom oraz mieszkańcom obszarów wiejskich w celu zwiększenia dochodów z gospodarstwa rolnego oraz działania mające na celu poprawę warunków życia rodzin wiejskich.

Zadania te zgodnie z art. 4 ust. 2-5 i art. 5 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli będzie realizował poprzez:

- organizowanie szkoleń, kursów i konferencji,
- doradztwo indywidualne, doradztwo grupowe,
- organizowanie wystaw, pokazów, kolekcji, demonstracji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno-spożywczego,
- sporządzanie opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych,
- prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej.

Celem w/w działań jest:

- poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie lubelskim oraz jakości produktów rolnych,
- popularyzacja nowoczesnych metod i rozwiązań technicznych i technologicznych,
- popularyzacja integrowanych metod ochrony i produkcji,
- rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych,
- wdrażanie dobrych praktyk rolniczych,
- podnoszenie świadomości ekologicznej,
- podnoszenie świadomości na temat alternatywnych (odnawialnych) źródeł energii,
- rozwijanie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, w tym przetwórstwa na poziomie gospodarstwa, sprzedaży bezpośredniej i rolniczego handlu detalicznego,
- poprawa standardu i jakości życia mieszkańców wsi, dziedzictwo kulturowe i kulinarne,
- aktywizacja społeczności wiejskiej i popularyzacja idei spółdzielczości na obszarach wiejskich,
- popularyzacja działań z PS WPR.

C.1. Zadania realizowane na podstawie art. 4.2 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego

LODR w Końskowoli świadczy nieodpłatnie usługi doradcze w zakresie:

- prowadzenia działalności szkoleniowej (szkoleń, konferencji),
- prowadzenia działalności informacyjnej, doradczej i upowszechnieniowej wspierającej rozwój produkcji rolniczej,
- udzielania pomocy niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z UE, itp.,
- prowadzenia analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków do produkcji i rozpowszechniania informacji w tym zakresie,
- prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego,
- upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska,
- podejmowania działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa rolnego,
- upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenia promocji wsi jako aktywnego miejsca wypoczynku,
- współdziałania w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych,
- prowadzenia analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechniania tych analiz w pracy doradczej,
- szacowania szkód łowieckich, a także ustalania wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie,
- oceniania i akceptowania, planów restrukturyzacji o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne.

Zadania planowane do wykonania w 2023 r. powiązane są z wyznaczonymi priorytetami na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Priorytety działalności doradczej określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

1) wdrażanie Wspólnej Polityki Rolnej, w tym upowszechnianie informacji na temat instrumentów Planu Strategicznego WPR;

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu: (Z.1.G.2.) i (Z.1.M.3.) – 48 szkoleń dla 633 osób, 1 konferencja dla 30 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 4291, materiały na stronę www – 1, artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych – 15 (Z.2.G.2., Z.2.M.3.),

Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych (Z.4.I.2.) - 5010.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska (Z.7.M.3.). Zaplanowano udzielanie porad – 406.

2) upowszechnianie informacji nt. zdrowia zwierząt, w tym:

- a) zasad zapobiegania afrykańskiemu pomorowi świń ASF i grypie ptaków, z uwzględnieniem zasad bioasekuracji i konsekwencji pojawienia się ww. chorób w stadzie,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.6.) – 20 szkoleń dla 206 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 861 (Z.2.B.6.)

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 904 (Z.7.B.6.)

- b) chorób, które przenoszą się lub są przenoszone na ludzi, zależności między zdrowiem zwierząt, dobrostanem zwierząt i zdrowiem ludzi,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.3.) i (Z.1.B.6.) – 11 szkoleń dla 129 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 387 (Z.2.B.3.) i (Z.2.B.6.), 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.3.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 448 (Z.7.B.3.) i (Z.7.B.6.).

- c) metod chowu i hodowli stosowanych w produkcji zwierzęcej, zmierzających do ograniczenia stosowania antybiotyków oraz zagrożeń, jakie niesie zjawisko antybiotykooporności,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.2.), (Z.1.B.3.), (Z.1.B.6.) i (Z.1.M.7.) – 10 szkoleń dla 117 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 185 (Z.2.B.2.), (Z.2.B.3.), (Z.2.B.6.) i (Z.2.M.7), 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.2.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 258 (Z.7.B.2.), (Z.7.B.3.), (Z.7.B.6.) i (Z.7.M.7.).

3) upowszechnianie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt (bydła, owiec, kóz, świń, koniowatych, jeleniowatych i wielbłądowatych) w świetle nowej ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.3.) – 19 szkoleń dla 221 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 690, 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.3.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 890 (Z.7.B.3.).

4) **dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza** (uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu), w tym:

a) ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, z uwzględnieniem integrowanej produkcji roślin i biologicznych metod ochrony,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.1.), (Z.1.B.5.), (Z.1.M.1.), (Z.1.M.2.) – 29 szkoleń dla 983 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 542 (Z.2.B.1.), (Z.2.B.5.), (Z.2.M.1.), (Z.2.M.2.), 1 info na www (Z.2.B.1.), 5 artykułów w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.1.), (Z.2.M.1.), (Z.2.M.2.), 1 audycja TV (Z.2.B.1.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 1287 (Z.7.B.1.), (Z.7.B.5.), (Z.7.M.1.), (Z.7.M.2.), 1 demonstracja realizowana w 26 gospodarstwach (Z.7.M.2.).

b) ograniczanie strat składników odżywczych,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.A.1.), (Z.1.B.1.), (Z.1.D.1.) – 23 szkoleń dla 294 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji 170, 3 info na www, 6 artykułów w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.A.1.), (Z.2.B.1.), (Z.2.D.1.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 329 (Z.7.A.1.), (Z.7.B.1.), (Z.7.D.1.).

c) racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym poprzez zwiększenie retencji wodnej i działalność lokalnych partnerstw wodnych),

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.1.), (Z.1.M.3.) – 14 szkoleń dla 171 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 199, 3 info na www, 3 artykuły w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.1.), (Z.2.M.3.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 342 (Z.7.B.1.), (Z.7.M.3.), 1 doradztwo grupowe dla 5 osób (Z.7.M.3.).

d) ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.A.1.), (Z.1.B.1.) – 26 szkoleń dla 299 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 127, 2 info na www, 3 artykuły w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.A.1.), (Z.2.B.1.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 238 (Z.7.A.1.), (Z.7.B.1.), 1 demonstracja realizowana w 43 gospodarstwach (Z.7.B.1.).

e) dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (aktualizacja programu azotanowego),

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.4.), (Z.1.K.), (Z.1.L.), (Z.1.M.3.), (Z.1.M.8.), (Z.1.P.1.) – 33 szkolenia dla 416 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 1179, 1 info na www, 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.4.), (Z.2.K.), (Z.2.L.), (Z.2.M.3.), (Z.2.M.8.), (Z.2.P.1.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 265 (Z.7.B.4.), (Z.7.M.3.), (Z.7.M.8.), 1 doradztwo grupowe dla 5 osób (Z.7.M.3.).

Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Zaplanowano udzielanie porad – 1340 (Z.7.P.1.).

f) dobre praktyki rolnicze mające na celu ograniczenie emisji amoniaku do powietrza,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.4.), (Z.1.K.), (Z.1.L.), (Z.1.M.3.) – 14 szkoleń dla 160 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 155, 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.4.), (Z.2.K.), (Z.2.L.), (Z.2.M.3.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 36 (Z.7.B.4.), (Z.7.M.3.), 1 demonstracja realizowana w 7 gospodarstwach (Z.7.B.4.).

g) dobre praktyki dotyczące redukcji gazów cieplarnianych,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.A.1.), (Z.1.B.4.) – 11 szkoleń dla 125 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 121, 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.A.1.), (Z.2.B.4.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 147 (Z.7.A.1.), (Z.7.B.4.).

h) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym współdziałanie w ramach spółdzielni energetycznych;

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.M.4), (Z.1.M.5.) – 10 szkoleń dla 159 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji 105, 2 artykuły w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.M.4), (Z.2.M.5.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 135 (Z.7.M.4), (Z.7.M.5.), 1 demonstracja realizowana w 4 gospodarstwach (Z.7.M.5.).

5) produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek, w tym:

a) na małą skalę w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny (w tym znakowanie środków spożywczych), działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.A.3), (Z.1.F.1.), (Z.1.H.4.), (Z.1.J.2.), (Z.1.J.3.) – 33 szkolenia dla 640 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 304, 4 artykuły w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.A.3), (Z.2.F.1.), (Z.2.H.4.), (Z.2.J.2.), (Z.2.J.3.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego. Zaplanowano udzielanie porad – 275 (Z.7.A.3), (Z.7.H.4.), (Z.8.F.1.), (Z.8.J.2.), (Z.8.J.3.), doradztwo grupowe 1 dla 5 osób (Z.8.J.3.), 1 demonstracja realizowana w 1 gospodarstwie (Z.7.H.4.) oraz 2 demonstracje realizowane w 4 gospodarstwach (Z.8.J.2.), (Z.8.J.3.).

b) rzeźnie o małej zdolności produkcyjnej położone na terenie gospodarstwa, z uwzględnieniem przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt przy uboju z konieczności i zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.A.3.), (Z.1.B.3.), (Z.1.M.7.) – 13 szkoleń dla 155 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji 229, 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.A.3.), (Z.2.B.3.) (Z.2.M.7.)

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 245 (Z.7.A.3.), (Z.7.B.3), (Z.7.M.7.).

c) ograniczanie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka;

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie szkoleń z zakresu (Z.1.B.1.) – 12 szkoleń dla 139 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji 27, 1 info na www, 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.1.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zaplanowano udzielanie porad – 58 (Z.7.B.1).

6) szkolenia rolników w zakresie prowadzenia gospodarstw opiekuńczych;

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano przeprowadzenie – 14 szkoleń dla 159 osób i 1 konferencji dla 30 osób z zakresu (Z.1.O.3.).

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zaplanowano udzielanie informacji - 114 (Z.2.O.3.).

Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku. Zaplanowano udzielenie 81 porad (Z.9.O.3.).

7) **współpraca i różne formy wspólnego działania** (formalne i nieformalne), w szczególności grupy i organizacje producentów, spółdzielnie, grupy operacyjne EPI;

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Zaplanowano przeprowadzenie – 11 szkoleń dla 127 osób i 1 konferencji dla 30 osób z zakresu (Z.1.H.1.).

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. Zaplanowano udzielanie informacji - 96, 1 info na www, 2 artykuły w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.H.1.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska. Zaplanowano udzielanie porad – 103, 2 doradztwa grupowe dla 10 osób i 1 demonstracja realizowana w 4 gospodarstwach (Z.7.H.1).

8) szkolenia z zakresu bhp w rolnictwie.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Zaplanowano przeprowadzenie – 28 szkoleń dla 833 osób z zakresu (Z.1.B.5.).

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. Zaplanowano udzielanie informacji - 511, 1 artykuł w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych (Z.2.B.5.).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska. Zaplanowano udzielanie porad – 550 (Z.7.B.5).

Priorytet przekrojowy:

A) poszerzanie współpracy i wymiany wiedzy pomiędzy partnerami Systemu Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie (AKIS), w szczególności pomiędzy nauką a praktyką rolniczą. Działania ODR powinny odpowiadać na potrzeby rolników i uwzględniać upowszechnianie rozwiązań nowych lub innowacyjnych;

Priorytet ten będzie realizowany poprzez działania SIR, projekty (Transfer wiedzy) - inicjowanie wymiany wiedzy i doświadczeń, identyfikacja bieżących problemów oraz poszukiwanie możliwości ich rozwiązania pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk a rolnikami. Prezentowane będą również rolnikom efekty doświadczeń prowadzonych na polu i w sadzie doświadczalnym LODR.

B) w programie działalności ODR uwzględnione powinny być działania w formie doradztwa grupowego oraz zespołów tematycznych, a także działania na rzecz rozwoju sieci gospodarstw demonstracyjnych.

- W ramach doradztwa grupowego zaplanowano spotkania w poniższej tematyce:
- (Z.7.A.1.) Nowe rozwiązania mechanizacyjne przy produkcji i zbiorze owoców pestkowych i ziarnkowych.

- (Z.7.D.1.) Przetwórstwo przydomowe szansą dla gospodarstw ekologicznych.

- (Z.7.H.1.) Bariery i ograniczenia procesu integrowania się rolników w grupy producenckie – szanse rozwoju i korzyści finansowe dla grup producentów rolnych.

- (Z.8.J.3) Systemy bezpieczeństwa żywności i ich funkcjonowanie w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego.

- (Z.7.M.3.) Wpływ ekoschematów na środowisko i ekonomikę gospodarstwa.

- (Z.7.M.3.) Zwiększenie retencji wodnej i działalność Lokalnych Partnerstw ds. Wody.

- (Z.7.M.3.) Nowe technologie uprawy gleby przeciwdziałające skutkom zmian klimatycznych.

- W ramach działań na rzecz rozwoju sieci gospodarstw demonstracyjnych:

CDR Brwinów jest koordynatorem krajowym tworzonej Sieci. Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli jest partnerem Sieci. Na dzień 30 października 2022 r. w województwie lubelskim na listę CDR wpisanych zostało 7 gospodarstw demonstracyjnych. KSGD jest stale rozbudowywana o nowe, pokazowe gospodarstwa o zróżnicowanych kierunkach produkcji. Baza przygotowująca jest między innymi pod realizację działań umożliwiających dofinansowanie tych gospodarstw.

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradczą		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs /olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnienia
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba form	Liczba form
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
2c	<i>metod chowu i hodowli stosowanych w produkcji zwierzęcej, zmierzających do ograniczenia stosowania antybiotyków oraz zagrożeń, jakie niesie zjawisko antybiotykooporności</i>	10	117					258					185				1										
3	upowszechnianie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt (bydła, owiec, kóz, świń, koniowatych, jeleniowatych i wielbłądowatych) w świetle nowej ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt	19	221					890					690				1										
4.	dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza (uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu), w tym:	160	2607					419	2	10			2598			10	22			1			4	80			

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradczą		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno- promocyjne	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs /olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnienia
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba form	Liczba form
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
4a	<i>ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, z uwzględnieniem integrowanej produkcji roślin i biologicznych metod ochrony</i>	29	983					1287					542			1	5			1			1	26			
4b	<i>ograniczanie strat składników odżywczych,</i>	23	294					329					170			3	6										
4c	<i>racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym poprzez zwiększenie retencji wodnej i działalność lokalnych partnerstw wodnych),</i>	14	171					342	1	5			199			3	3										
4d	<i>ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,</i>	26	299					238					127			2	3						1	43			
4e	<i>dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (aktualizacja programu azotanowego),</i>	33	416					1605	1	5			1179			1	1										

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradczą		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno- promocyjne	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs /olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnienia
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników		Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców									Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
4f	<i>dobre praktyki rolnicze mające na celu ograniczenie emisji amoniaku do powietrza</i>	14	160					36					155				1						1	7			
4g	<i>dobre praktyki dotyczące redukcji gazów cieplarnianych</i>	11	125					147					121				1										
4h	<i>wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym współdziałanie w ramach spółdzielni energetycznych</i>	10	159					135					105				2						1	4			
5	produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek, w tym:	58	934					578	1	5			560			1	6					3	5				

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradczą		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno- promocyjne	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs /olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnienia
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
5a	<i>na małą skalę w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny (w tym znakowanie środków spożywczych), działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia</i>	33	640					275	1	5			304				4						3	5			
5b	<i>rzeźnie o małej zdolności produkcyjnej położone na terenie gospodarstwa, z uwzględnieniem przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt przy uboju z konieczności i zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnię</i>	13	155					245					229				1										
5c	<i>ograniczanie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka;</i>	12	139					58					27			1	1										

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradczą		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno- promocyjne	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs /olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnienia
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
6	szkolenia rolników w zakresie prowadzenia gospodarstw opiekuńczych	14	159			1	30	81					114														
7	współpraca i różne formy wspólnego działania (formalne i nieformalne), w szczególności grupy i organizacje producentów, spółdzielnie, grupy operacyjne EPI	11	127			1	30	103	2	10			96			1	2						1	4			
8	szkolenia z zakresu bhp w rolnictwie	28	833					550					511				1										

Zadanie 1.

Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

LODR w Końskowoli planuje zorganizować w 2023 roku ponad 700 form szkoleniowych i przeszkolić blisko 13 tys. rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

Szkolenia i konferencje, oprócz formy stacjonarnej, będą również organizowane w formie zdalnej (webinaria i wideokonferencje).

Z.1.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze – w ramach tego tematu będzie realizowana 1 konferencja (Z.1.A): **„Nowe rozwiązania technologiczne w uprawie zbóż”** (Z.1.A.1).

Na szkoleniach stacjonarnych z zakresu nowych rozwiązań w produkcji roślinnej (Z.1.A.1) będziemy poruszać także ważne tematy np. *„Analizy glebowe i precyzyjne nawożenie roślin”, „Innowacyjne systemy uprawy roli jako sposób na poprawę żyzności gleby”, „Innowacyjne technologie w zakresie mechanizacji produkcji rolnej”, „Niskoemisyjne praktyki agrotechniczne w produkcji rolniczej”, „Nowe rozwiązania technologiczne w uprawie roślin bobowatych”, „Nowe rozwiązania technologiczne w uprawie rzepaku”, „Nowe rozwiązania technologiczne w uprawie zbóż”, „Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej, warunkujące ochronę gleby, wody i klimatu”, „Nowoczesne technologie w produkcji sadowniczej”* oraz z zakresu przetwórstwa w ramach MLO (Z.1.A.3): *„Wymagania formalno - prawne przy rejestracji i działalności marginalnej, lokalnej, ograniczonej”*. Na poletkach doświadczalnych i w sadzie LODR rolnicy będą mieli możliwość porównania odmian roślin uprawnych, porównania doświadczeń nawozowych i stosowania środków ochrony roślin, rozpoznawania objawów chorobowych i oznak żerowania szkodników w uprawach.

Z.1.B. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych

W ramach tej tematyki będą organizowane konferencje i szkolenia z zakresu technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej, norm i wymagań wzajemnej zgodności, bhp w gospodarstwie, bioasekuracji oraz poprawy stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego.

W podzadaniu Z.1.B. zorganizowane zostaną 4 konferencje na temat: **„Agrotechnika kapustnych”** (Z.1.B.1), **„Agrotechnika ziemniaków”** (Z.1.B.1), **„Kompleksowa uprawa roślin sadowniczych – krzewy jagodowe i truskawki”** (Z.1.B.1), oraz **„Uprawa roślin sadowniczych – jagodowe”** (Z.1.B.1). Będą również organizowane szkolenia stacjonarne nt. *„Agrotechnika buraka cukrowego”, „Agrotechnika cebulowych”, „Agrotechnika kukurydzy w uprawie na ziarno”, „Agrotechnika roślin bobowatych grubonasiennych”, „Agrotechnika roślin rolniczych w warunkach zmieniającego się klimatu”, „Agrotechnika rzepaku ozimego”, „Agrotechnika zbóż i rzepaku”, „Agrotechnika zbóż ozimych”, „Agrotechnika, nawożenie, ochrona w uprawach polowych”, „LOZ – Lista odmian zalecanych na teren województwa lubelskiego – dobór odmian”, „Możliwość stosowania uprawy bezorkowej na różnych typach gleb”, „Nawożenie i potrzeby pokarmowe roślin rolniczych”, „Nawożenie, potrzeby pokarmowe warzyw polowych”, „Ograniczenie ryzyka rozprzestrzeniania agrofagów kwarantannowych ziemniaka”, „Przystosowanie praktyk rolniczych w celu ograniczenia stosowania chemicznych środków ochrony roślin”, „Przystosowanie praktyk rolniczych w celu ograniczenia stosowania nawożenia mineralnego”, „Racjonalny płodozmian jako podstawowy element zachowania żyzności gleb”, „Rola wapnowania w uprawie roślin rolniczych”, „Systemy nawadniania w uprawie warzyw polowych”, „Technologia uprawy roślin strączkowych”,*

„Technologia uprawy zbóż”, „Uprawa roślin sadowniczych – jagodowe”, „Wpływ uprawy poplonów na żyzność gleby”, „Zapobieganie degradacji gleb poprzez zmianowanie i uprawę roślin bobowatych”, „Zmianowanie jako podstawa płodozmianu, mająca na celu poprawę warunków plonowania roślin”.

W podzadaniu Z.1.B.2. będziemy prowadzić szkolenia w zakresie: „Aktualna sytuacja w hodowli bydła i produkcji mleka”, „Aktualne problemy nowoczesnego pszczelarstwa”, „Chów bydła mięsnego”, „Chów bydła mlecznego”, „Chów trzody chlewnej”, „Czynniki wpływające na rozród bydła”, „Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa”, „Nosemoza pszczół”, „Ochrona zdrowia świń”, „Pasze GMO a produktywność i zdrowotność zwierząt”, „Przygotowanie rodzin pszczelich do wykorzystania pożytków”, „Sporządzanie kiszonek”, „Wpływ żywienia na jakość produktów pochodzenia zwierzęcego”.

W podzadaniu Z.1.B.3. – będą organizowane szkolenia nt.: „Bezpieczeństwo żywności i pasz”, „Stosowanie dobrej kultury rolnej”, „Wymagania w zakresie ochrony świń (dobrostan)”, „Normy i wymogi warunkowości w gospodarstwie rolnym”, „Zapewnienie bezpieczeństwa pasz i żywienia zwierząt w łańcuchu żywnościowym”, „Zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt w świetle nowej ustawy o IRZ”.

W podzadaniu Z.1.B.4. zostaną przeprowadzone szkolenia z zakresu: „Poprawa warunków środowiskowych w budynkach dla bydła”, „Poprawa warunków środowiskowych w budynkach dla świń”, „Przechowywanie nawozów naturalnych”, „Wymagania techniczne dotyczące budynków i budowli rolniczych zgodnie z obowiązującymi przepisami”, „Zmniejszenie uciążliwości produkcji zwierzęcej dla otoczenia - regulacje prawne”.

W podzadaniu Z.1.B.5. – będą prowadzone szkolenia z zakresu: „Bezpieczeństwo i higiena pracy w gospodarstwie rolnym”, „Bezpieczna obsługa zwierząt gospodarskich”, „Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin w gospodarstwach rolnych”, „Stosowanie środków ochrony roślin”.

W podzadaniu Z.1.B.6. planujemy szkolenia nt.: „Bioasekuracja – podstawowe zasady ochrony gospodarstwa przed grypą ptaków”, „Higiena żywienia i pojenia zwierząt gospodarskich”, „Zapobieganie afrykańskiemu pomorowi świń i konsekwencje pojawienia się choroby w stadzie”, „Zoonozy – zależności między zdrowiem ludzi, a zdrowiem i dobrostanem zwierząt”.

Z.1.C. Rachunkowość w gospodarstwach rolnych

Działalność szkoleniowa w tym zakresie będzie obejmowała zagadnienia z rachunkowości rolnej, podatkowej, ubezpieczeń społecznych rolników oraz ubezpieczeń majątkowych. Zaplanowano 1 konferencję: „**Rachunkowość w gospodarstwie rolnym**” oraz szkolenia na temat: „Istota i funkcje rachunkowości PL FADN w gospodarstwie rolnym”, „Rachunkowość w gospodarstwie rolnym”, „Zasady prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie rolnym na potrzeby realizacji działań inwestycyjnych PROW 2014-2020”, „Zasady prowadzenia rachunkowości w gospodarstwie rolnym na potrzeby działań inwestycyjnych zawartych w Planie Strategicznym dla WPR 2023-2027”, „Podatek VAT w rolnictwie”, „Ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich”, „Ubezpieczenia społeczne i majątkowe w rolnictwie”.

Na szkoleniach rolnicy będą mieli możliwość zapoznania się z przepisami prawnymi dotyczącymi zasad opodatkowania, kontroli i rozliczania.

Z.1.D. Rolnictwo ekologiczne

W temacie produkcji metodami ekologicznymi (Z.1.D.1) planujemy zorganizować szkolenia w zakresie: „Czy produkcja ekologiczna się opłaca?”, „Dobre przykłady ekologicznego gospodarowania i innowacyjne rozwiązania”, „Kompost – nawóz na miarę XXI w. przygotowanie i wykorzystywanie”, „Nawożenie w gospodarstwie ekologicznym”, „Podstawy rolnictwa ekologicznego”, „Produkcja ziół i wykorzystanie ich walorów w gospodarstwie domowym”, „Uprawa gleby, płodozmian i znaczenie organizmów pożytecznych”, „Zarządzanie żyznością gleby w gospodarstwie ekologicznym”, „Zasady i warunki produkcji ekologicznymi metodami”.

W zakresie rolnictwo ekologiczne w ramach PS WPR (Z.1.D.3) zaplanowano szkolenia nt. „Finansowanie gospodarstw ekologicznych w ramach PS WPR”, „Wymogi i zasady otrzymania dofinansowania do upraw ekologicznych”.

Z.1.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Rozwijanie przedsiębiorczości w naszym województwie jest bardzo ważnym elementem poprawy jakości życia mieszkańców wsi. Aktywizując społeczeństwo przyczyniamy się również do szukania pozarolniczych źródeł dochodu.

W tym zakresie planowane jest zorganizowanie 1 konferencji: „**Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich jako narzędzie służące do rozwoju lokalnego**” (Z.1.E.4). Organizowane będą szkolenia nt.: „Zasady zakładania i prowadzenia działalności pozarolniczej” (Z.1.E.1); W zakresie aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich (Z.1.E.4) zaplanowano realizację szkoleń nt.: „Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich poprzez kultywowanie tradycji rękodzielniczych regionu np. warsztaty wycinkarskie, wykonywanie ozdób świątecznych, wykonywanie palm wielkanocnych itp.”, „Rękodzieło jako alternatywne źródło dochodu”, „Twórczy potencjał czyli jak obudzić w sobie kreatywność”.

Z.1.F. Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego

W zakresie profilaktyki prozdrowotnej i racjonalnego żywienia (Z.1.F.1) zorganizujemy szkolenia nt.: „Etykieta produktu – świadome kupowanie”, „Jak wspomagać zdrowie? Czyli trochę o ziołach i żywności”, „Jak zarządzać budżetem domowym wiejskiego gospodarstwa”, „Planowanie żywienia rodziny - układanie jadłospisów dla różnych grup wiekowych”, „Wpływ żywności na zdrowie człowieka – zapobieganie chorobom cywilizacyjnym”.

Na temat estetyzacji zagrody wiejskiej (Z.1.F.2) planujemy zorganizować szkolenia w zakresie: „Estetyka zagrody wiejskiej dawniej i dziś”, „Estetyzacja najbliższego otoczenia ogródków przydomowych , rabat, trawników w kontekście nowych stylów i trendów”, „Jak funkcjonalnie zagospodarować posesję wiejską”.

Z.1.G. Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

W naszym województwie zainteresowanie pozyskaniem funduszy unijnych jest bardzo duże, jest to niewątpliwie szansa dla wielu gospodarstw na rozwój parku maszynowego i wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w gospodarstwach. Tematyka szkoleń będzie skorelowana z harmonogramem naboru wniosków umieszczonym na stronie MRiRW i ARiMR.

W ramach podzadania Płatności bezpośrednie planowane są szkolenia nt. „Zasady przyznawania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w 2023 r. - eWniosekPlus” oraz „Zasady

przyznawania płatności w ramach ekoschematów”, W ramach zadania PS WPR (z wyłączeniem zobowiązań środowiskowych, klimatycznych) (Z.1.G.2) planujemy organizację 1 konferencji nt.: „**Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027**” oraz szkolenia: „*Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich*”, „*Premie dla młodych rolników*”, „*Restrukturyzacja małych gospodarstw*”, „*Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027*”, „*Rozwój małych gospodarstw*”.

W ramach podzadania „Inne programy” (Z.1.G.5.) zaplanowano 1 konferencję nt.: „**Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych**” oraz szkolenia: „*Ogólnopolski Program Regeneracji Gleb poprzez ich wapnowanie*”, „*Zasady Programu Czyste Powietrze*”.

Z.1.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

Pod tą tematykę zaplanowano organizację 1 konferencji: „**Grupy producentów rolnych – szanse i bariery rozwoju**” (Z.1.H.1.) oraz szkoleń: „*Wspólne działanie rolników jako szansa zwiększenia konkurencyjności gospodarstw*”, „*Grupy producentów rolnych – szanse i bariery rozwoju*”, „*Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych EPI na rzecz zrównoważonego rolnictwa*” (Z.1.H.1), „*Bezpieczeństwo żywności, GHP, GMP, HACCP*” (Z.1.H.4).

Z.1.I. Zarządzanie gospodarstwem rolnym

W tym zakresie zorganizowana zostanie 1 konferencja nt. „**Zarządzanie w gospodarstwie rolnym**” (Z.1.I.1) oraz szkolenia obejmujące zagadnienia kształtowania się dochodów i kosztów w gospodarstwie, opłacalności produkcji w różnych działach np. „*Zarządzanie w gospodarstwie rolnym*” (Z.1.I.1) i „*Analiza ekonomiczno-finansowa produkcji roślinnej*” (Z.1.I.2).

Z.1.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

Rośnie świadomość konsumentcka i coraz więcej ludzi pragnie żyć zdrowo i zdrowo się odżywiać. Coraz większe znaczenie odgrywają produkty dostępne na lokalnych rynkach zbytu, czy zakupione bezpośrednio od rolnika, wytworzone w sposób tradycyjny.

Zaplanowane zostały szkolenia nt.: „*Produkty lokalne, regionalne wymogi uzyskania certyfikatu*” (Z.1.J.1.), „*Produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek na małą skalę*”, „*Sprzedaż bezpośrednia, produkcja pierwotna, przetwórstwo na bazie gospodarstwa, MLO, RHD*” (Z.1.J.2.), „*Wymagania formalno - prawne przy uruchamianiu działalności w ramach rolniczego handlu detalicznego*” (Z.1.J.3.).

Z.1.K. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne

W ramach tego zadania zorganizujemy szkolenia: „*Prawidłowa gospodarka nawozowa ograniczająca spływy substancji biogenych do wód i cieków wodnych*”, „*Zasady nawożenia azotem w ramach programu azotanowego*”; „*Zasady stosowania nawozów w pobliżu cieków naturalnych, zbiorników wodnych, kanałów i rowów*”.

Z.1.L. Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku, o którym mowa w art. 22 a ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu

W ramach tego zadania zaplanowano szkolenia nt.: „*Dobre praktyki rolnicze dotyczące ograniczenia emisji amoniaku do powietrza*”.

Z.1.M. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

W tej części szkoleń będziemy zwracali uwagę na działania związane z integrowaną ochroną, ochroną środowiska na poziomie gospodarstwa, ustawą o ochronie zwierząt, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Na temat integrowanej produkcji roślin (Z.1.M.1.) zaplanowaliśmy organizację szkoleń nt.: „*Integrowana produkcja owoców*”, „*Integrowana produkcja rzepaku ozimego i jarego*”, „*Zasady integrowanej produkcji cebulowych*”; w temacie integrowanej ochrony roślin (Z.1.M.2.) zaplanowaliśmy organizację szkoleń nt.: „*Integrowana ochrona i produkcja roślin*”, „*Integrowana ochrona owoców z drzew ziarnkowych*”, „*Integrowana ochrona owoców z krzewów jagodowych*”, „*Integrowana ochrona truskawek*”, „*Integrowana ochrona zbóż*”, „*Integrowana ochrona ziemniaków*”.

W ramach zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa (Z.1.M.3.) szkolenia nt.: „*Sposoby gromadzenia wody deszczowej do wykorzystania jej w okresie suszy*”, „*Upowszechnianie wiedzy z zakresu praktyk rolniczych mających na celu zwiększenie retencji w gospodarstwie rolnym*”, „*Zmiany uprawy roli mające na celu zmniejszenie odparowania oraz zatrzymania wody w glebie (np. mulczowanie zamiast orki, orka w poprzek stoku zatrzymująca wodę z opadów)*”, „*Zwiększenie retencji wodnej i działalność Lokalnych Partnerstw ds. Wody*”, „*Ochrona środowiska w gospodarstwie rolnym w ramach PS WPR*”, „*Technologie uprawy gleby przeciwdziałające skutkom zmian klimatycznych*”, „*Zabiegi agrotechniczne sprzyjające zatrzymywaniu wody w glebie, a tym samym przeciwdziałające skutkom suszy*”.

Na temat wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym planujemy szkolenia: „*Korzyści z posiadania instalacji OZE we własnym gospodarstwie*”, „*Rośliny przydatne do celów energetycznych*”, „*Wykorzystanie na obszarach wiejskich instalacji OZE takich jak: kolektory do podgrzewania wody, panele fotowoltaiczne, małe turbiny wiatrowe, wodne, systemy rekuperacji (wentylacja z odzyskiem ciepła), pompy ciepła (pobierające ciepło np. z gleby, powietrza), kotły na biomasę i inne*”.

W zakresie ochrony zwierząt (Z.1.M.7) planujemy szkolenia nt.: „*Alternatywne do antybiotyków metody poprawy dobrostanu w produkcji zwierzęcej*”, „*Obowiązki wynikające z ustawy o ochronie zwierząt i konsekwencje wynikające z ich nieprzestrzegania*”, „*Przeciwdziałanie antybiotykooporności u zwierząt*”. W zakresie działań na rzecz ochrony środowiska planujemy szkolenie pt. „*Budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojówkę*” (Z.1.M.8).

Z.1.N. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego

Zachowanie dziedzictwa wsi jest bardzo ważnym zagadnieniem w całokształcie funkcjonowania wsi i obszarów wiejskich. Doradcy LODR będą prowadzić szkolenia z zakresu: twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło (Z.1.N.2.) „*Twórczość ludowa jako element oferty turystycznej i alternatywne źródło dochodu*”, a w zakresie tradycji kulinarnych (Z.1.N.3) szkolenia na temat „*Nasze kulinarne dziedzictwo - smaki regionów*”.

Z.1.O. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej jest jednym z działań mogących przynieść korzyści mieszkańcom naszego województwa. Z tego zakresu zaplanowano 1 konferencję: „*Walory, atrakcje turystyczne wsi - miejsca wypoczynku i życia mieszkańców i turystów*” (Z.1.O.1.) oraz szkolenie: „*Jak prawidłowo stworzyć ofertę turystyczną i agroturystyczną*” (Z.1.O.1.). W podzadaniu dotyczącym zagród edukacyjnych (Z.1.O.2.) przeprowadzone zostanie szkolenie nt. „*Koncepcja i funkcjonowanie Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych*”. W zakresie gospodarstw opiekuńczych (Z.1.O.3.) zaplanowano organizację 1 konferencji oraz szkolenia nt.: „*Wykorzystanie potencjału gospodarstwa rolnego w tworzeniu gospodarstw opiekuńczych – zasady i warunki tworzenia*”.

Z.1.P. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Zaplanowano organizację 2 konferencji: „*Bioróżnorodność - bogactwo polskiej wsi*” (Z.1.P.3.).

W organizowanych szkoleniach w temacie (Z.1.P.1.) będziemy zwracać szczególną uwagę na wyliczanie maksymalnych dawek nawożenia azotem, obowiązku opracowywania planu nawożenia, prowadzenia dokumentacji związanej z nawożeniem azotowym, sposoby przechowywania płynnych i stałych nawozów naturalnych oraz kiszzonek. Przykładowe tematy szkoleń: „*Dyrektywa azotanowa – wymogi dla gospodarstw rolnych*”, „*Program azotanowy – maksymalne dawki azotu, plany nawozowe i rejestry nawożenia*”, „*Sporządzanie planu nawożenia oraz bilans składników nawozowych w gospodarstwie rolnym*”, „*Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna*”.

W ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (Z.1.P.2.) planujemy szkolenia nt.: „*Zobowiązania środowiskowe, klimatyczne – zasady i wymogi realizacji*”, „*Upowszechnianie korzyści wynikających z realizacji programu rolnośrodowiskowego*”, „*Wybrane pakiety działania rolno-środowiskowo-klimatycznego*”.

Tab. 1. Działalność szkoleniowa wg form

L.p.	Forma	Liczba form	Liczba uczestników
1	2	3	4
1	Szkolenie	701	12996
2	Konferencja	13	
3	Szkolenie zdalne	4	
4	Konferencja zdalna	2	

Tab. 2. Działalność szkoleniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Szkolenia zdalne	Konferencja zdalna	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Z.1.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	34		1			35	682
Z.1.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	27		1			28	598
Z.1.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	7					7	84
Z.1.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	228		4	2		234	5042
Z.1.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	99		4			103	2275
Z.1.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	23					23	434
Z.1.B.3.	Normy i wymogi warunkowości	39					39	865
Z.1.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	11					11	134
Z.1.B.5.	BHP	33			2		35	1098
Z.1.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	23					23	236
Z.1.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	38		1	2		41	1202
Z.1.C.1.	Rachunkowość rolna	31		1	2		34	1090
Z.1.C.2.	Rachunkowość podatkowa	5					5	87
Z.1.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	2					2	25
Z.1.D.	Rolnictwo ekologiczne	25					25	344
Z.1.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	16					16	246
Z.1.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach WPR	9					9	98
Z.1.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	11		1			12	159
Z.1.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	2					2	25
Z.1.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	9		1			10	134
Z.1.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	16					16	197
Z.1.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	9					9	127
Z.1.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	7					7	70

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Szkolenia zdalne	Konferencja zdalna	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Z.1.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	183		2			185	2413
Z.1.G.1.	Płatności bezpośrednie	113					113	1436
Z.1.G.2.	PROW i PS WPR *	64		1			65	874
Z.1.G.5.	Inne programy	6		1			7	103
Z.1.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	12				1	13	167
Z.1.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	11				1	12	157
Z.1.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	1					1	10
Z.1.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	8				1	9	165
Z.1.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	4				1	5	120
Z.1.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	4					4	45
Z.1.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	17					17	429
Z.1.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	1					1	10
Z.1.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	12					12	374
Z.1.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	4					4	45
Z.1.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art.103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	10					10	111
Z.1.K.1.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art.103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	10					10	111
Z.1.L.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	3					3	35
Z.1.L.1.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	3					3	35

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Szkolenia zdalne	Konferencja zdalna	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Z.1.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	52					52	1096
Z.1.M.1.	Zasady integrowanej produkcji	5					5	195
Z.1.M.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	10					10	420
Z.1.M.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	18					18	213
Z.1.M.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	10					10	159
Z.1.M.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	8					8	99
Z.1.M.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	1					1	10
Z.1.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego	4					4	60
Z.1.N.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	1					1	30
Z.1.N.3.	Tradycje kulinarne	3					3	30
Z.1.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	16		2			18	249
Z.1.O.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka, turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy	1		1			2	50
Z.1.O.2.	Zagrody edukacyjne	1					1	10
Z.1.O.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	14		1			15	189
Z.1.P.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	44		2			46	645
Z.1.P.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	25					25	321
Z.1.P.2.	Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	19					19	284
Z.1.P.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000			2			2	40
RAZEM		701		13	4	2	720	12996

*) z wyłączeniem zobowiązań środowiskowych, klimatycznych

Zadanie 2.

Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Doradcy i specjaliści pracujący w LODR w Końskowoli będą udzielali informacji w zakresie tematycznym pokazanym poniżej, dotyczących problemów z którymi zwrócą się do nich rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich, realizacji szkoleń i innych form działalności doradczej. Zaplanowano udzielenie 28386 informacji. Tematyka materiałów zamieszczanych na stronie internetowej w „Aktualnościach” będzie wynikała z bieżących potrzeb i dostępnych informacji - ważniejsze wydarzenia z działalności LODR w Końskowoli, dostępne programy z PS WPR, informacje nt. ASF, wapnowanie gleb i nawadnianie itp. Ponadto każdy dział ma swoją zakładkę, w której zamieszcza najbardziej aktualne informacje branżowe.

Miesięcznik „Lubelskie Aktualności Rolnicze” będzie wydawany 11 razy (miesiąc lipiec i sierpień jeden numer) w nakładzie ok. 49500 sztuk. Artykuły zamieszczane w tym wydawnictwie w zdecydowanej większości pisane są przez pracowników LODR. Tematyka wynika z bieżącego zapotrzebowania - zwykle zawiera aktualności, problematykę roślinną, zwierzęcą, finanse i przedsiębiorczość, działania z PROW, działania środowiskowe, ekologia, aktywność na wsi, w domu i ogrodzie, informacje rynkowe.

W 2023 r. pracownicy opracują 264 artykuły do miesięcznika oraz 31 informacji na stronę internetową. Działalność LODR promowana jest poprzez organizację stoisk informacyjno-promocyjnych na różnego typu imprezach organizowanych przez LODR, jak również organizowanych przez władze samorządowe.

Przekazywanie informacji rolnikom będzie odbywało się również poprzez telefon, sms, e-mail oraz komunikatory społeczne.

Z.2.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze – udzielanie informacji będzie dotyczyło: innowacyjnych rozwiązań w produkcji rolniczej i sadowniczej (uprawy pod osłonami, nawadnianie upraw), w budynkach inwentarskich, doboru odmian roślin rolniczych do warunków glebowych i środowiskowych, systemów uprawy roli przeciwdziałających suszy, przetwórstwa artykułów rolnych.

Zamieszczane będą materiały informacyjne na stronie www, planujemy opracowanie artykułów do miesięcznika „Lubelskie Aktualności Rolnicze”.

Z.2.B. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych – zaplanowano udzielanie informacji z zakresu nawożenia organicznego i mineralnego, wapnowania gleb, agrotechniki upraw rolnych i sadowniczych, stosowania środków ochrony roślin zgodnie z integrowaną ochroną, chowu i hodowli zwierząt w tym: przepisy weterynaryjne, problemy zdrowotne, ochrona zwierząt, dobór ras do sposobu utrzymania; BHP w gospodarstwie rolnym, gospodarki pasiecznej i problemów z nią związanych. Ważnym problemem w tym temacie są również zagadnienia dotyczące bioasekuracji w gospodarstwach posiadających zwierzęta, w tym zagrożenia chorobą ASF. Problemy te będą również pokazywane w materiałach informacyjnych zamieszczanych na stronie internetowej, jak również w artykułach pisanych przez doradców do „Lubelskich Aktualności Rolniczych”. Planujemy również udział w audycji telewizyjnej.

Z.2.C. Rachunkowość w gospodarstwach rolnych – zaplanowano udzielanie informacji z zakresu zasad prowadzenia rachunkowości, zasad podatku VAT, systemu JPK (Jednolity Plik Kontrolny), zasad wystawiania faktur, składania deklaracji podatkowych, mechanizmu podzielonej płatności - MPP, ubezpieczeń społecznych i majątkowych. Upowszechnianie informacji będzie się również odbywało poprzez stronę internetową LODR oraz pisanie artykułów do „Lubelskich Aktualności Rolniczych”.

Z.2.D. Rolnictwo ekologiczne – zaplanowano udzielanie informacji z zakresu produkcji metodami ekologicznymi, przedstawiania gospodarstwa z konwencjonalnego na metody ekologiczne, możliwości promocji i sprzedaży produktów ekologicznych, certyfikacji, wymogów działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach WPR, zaplanowano również artykuły do „Lubelskich Aktualności Rolniczych”.

Z.2.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – zaplanowano udzielanie informacji na temat zakładania i prowadzenia działalności pozarolniczej, działalności gospodarczej, prowadzenia marketingu, rozwijania aktywności kobiet w środowisku wiejskim. Ukażą się również artykuły w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych” obejmujące również tematykę współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej. Zorganizowane zostaną również stoiska informacyjno-promocyjne.

Z.2.F. Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego – zaplanowano udzielanie informacji w zakresie racjonalnego żywienia, świadomych zakupów i profilaktyki prozdrowotnej (usystematyzowania pór posiłków, doboru diety, przepisów kulinarnych), antybiotykooporności u ludzi, marnotrawienia żywności, estetycznego zagospodarowania zagrody, zakładania ogrodów zielarskich, korzystanego wpływu ziół na zdrowie człowieka. Ukażą się również artykuły w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych”.

Z.2.G. Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych – zaplanowano udzielanie informacji z zakresu dostępności uruchamianych działań PS WPR zgodnie z harmonogramem umieszczonym na stronie MRiRW, zasad przyznawania płatności bezpośrednich, płatności do ekoschematów, płatności do zwierząt, działania zalesieniowego, dostępności do kredytów preferencyjnych, komercyjnych czy leasingu, możliwości uzyskania wsparcia przy sytuacjach kryzysowych czy nadzwyczajnych. Planuje się udzielanie informacji na temat dostępności programu „Czyste Powietrze” oraz „Programu regeneracji gleb poprzez wapnowanie”. Zaplanowano również artykuły na stronie www oraz do „Lubelskich Aktualności Rolniczych”.

Z.2.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku – zaplanowano udzielanie informacji z zakresu zasad tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych i możliwości skorzystania przez grupy ze środków pomocowych, tworzenia spółdzielczości, systemów jakości żywności, systemów bezpieczeństwa żywności, dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP. Ukażą się również artykuły na stronie www i w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych”.

Z.2.I. Zarządzanie gospodarstwem rolnym – zaplanowano udzielanie informacji dotyczących opłacalności produkcji, zarządzania gospodarstwem rolnym, cen płodów rolnych, środków do produkcji, cen targowiskowych. Ukażą się również artykuły w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych” i na stronie www.

Z.2.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych – zaplanowano udzielanie informacji o możliwości rejestracji produktów, wpisu na listę, działań marketingowych oraz zmierzających do odpowiedniego wyeksponowania produktów (opakowanie, etykieta), możliwości sprzedaży bezpośredniej produktów i rolniczego handlu detalicznego, jak również przetwórstwa w ramach MLO. Zaplanowano również artykuły w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych”.

Z.2.K. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne – zaplanowano informacje nt. prawidłowej gospodarki nawozowej ograniczającej spływy substancji biogenych do wód i cieków wodnych, zasad stosowania nawozów w pobliżu cieków naturalnych, zbiorników wodnych, kanałów i rowów, nawadniania, obowiązków wynikających z prawa wodnego.

Z.1.L. Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku, o którym mowa w art. 22 a ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu – zaplanowano udzielanie informacji na temat prawidłowego zagospodarowania odchodów i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska z gospodarstw zajmujących się produkcją zwierzęcą oraz dobrych praktyk rolniczych dotyczących ograniczenia emisji amoniaku do powietrza.

Z.2.M. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska - zaplanowano udzielanie informacji dotyczących prowadzenia produkcji zgodnie z integrowaną ochroną roślin, aspektów prawnych prowadzenia gospodarstwa w ramach integrowanej produkcji, możliwości uzyskania certyfikatu, zwrotu kosztów certyfikacji, efektywności stosowania środków ochrony roślin, zagrożeń związanych ze stosowaniem niedopuszczonych do obrotu oraz podrobionych środków ochrony roślin, ochrony zapylaczy, przeciwdziałanie znoszeniu cieczy roboczej na inne uprawy, stosowania prawidłowego płodozmianu wpływającego na żyzność gleby, stosowania odpowiednich zabiegów agrotechnicznych ograniczających odpływ wody z gleby, ochrony wód, stosowanie poplonów, uprawy roślin energetycznych do produkcji biomasy, dofinansowania do fotowoltaiki, paneli słonecznych, pomp ciepła, gospodarki wodno-ściekowej, postępowania z odpadami w gospodarstwach rolniczych, kształtowania krajobrazu i bioróżnorodności. Zaplanowano również udzielanie informacji na temat przepisów obowiązujących przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią. Zaplanowano artykuły w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych”.

Z.2.N. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego – zaplanowano udzielanie informacji z zakresu dziedzictwa kultury materialnej wsi i twórczości ludowej, rękodzieła i tradycji kulinarnych. Zaplanowano również artykuły do „Lubelskich Aktualności Rolniczych”, artykuł w innym wydawnictwie oraz organizację stoisk informacyjno-promocyjnych głównie na imprezach dożynkowych.

Z.2.O. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – zaplanowano udzielanie informacji w zakresie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, promocji, aspektów prawnych, tworzenia sieci współpracy, zakładania i prowadzenia zagród edukacyjnych, żywienia turystów i zapewniania im rozrywki, zakładania gospodarstw opiekuńczych. Zaplanowano również artykuły w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych”.

Z.2.P. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych – zaplanowano udzielanie informacji dotyczących prawidłowej gospodarki nawozowej, planów nawozowych, miejsc do przechowywania nawozów naturalnych, prawidłowej agrotechniki, dostosowania gospodarstw do wymogów Dyrektywy Azotanowej i Wodnej, prowadzenia dokumentacji, wymagań poszczególnych pakietów i wariantów działań rolnośrodowiskowo-klimatycznych, prowadzenia rejestru działań, prowadzenia ewidencji zabiegów ochrony roślin, prowadzenia rejestrów nawożenia azotem lub posiadania planów nawożenia azotem, ochrony bioróżnorodności. Zaplanowano również artykuły w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych”.

Tab. 3. Działalność informacyjna wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Informacja		28386
2.	Wydawnictwa	Liczba form	Nakład
2.3.	Info na www.	31	
2.4.	Art. w miesięczniku odr	264	
3	Stoisko informacyjno-promocyjne	19	
4.	Pozostała działalność informacyjna	Liczba form	
4.2.	Audycje tv (w tym wywiady tv)	1	
4.3.	Artykuły w innych wydawnictwach (w tym wywiady prasowe)	1	

Tab. 4. Działalność informacyjna wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	1486			3	22			
Z.2.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	1037			3	18			
Z.2.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	310				4			
Z.2.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	139							
Z.2.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	5251			12	87			1
Z.2.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	1416			12	61			1
Z.2.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	477				19			
Z.2.B.3.	Normy i wymogi warunkowości	1035				3			
Z.2.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	178				2			
Z.2.B.5.	BHP	853				2			
Z.2.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	1292							
Z.2.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	2619			2	21			
Z.2.C.1.	Rachunkowość rolna	1778				7			
Z.2.C.2.	Rachunkowość podatkowa	476			2	9			
Z.2.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	365				5			
Z.2.D.	Rolnictwo ekologiczne	1304				21			
Z.2.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	500				18			
Z.2.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	339							
Z.2.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach WPR	465				3			
Z.2.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	867				7		5	
Z.2.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	359				2			

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	30							
Z.2.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	159				2		1	
Z.2.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	319				3		4	
Z.2.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	562				15			
Z.2.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	185				13			
Z.2.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	377				2			
Z.2.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	11306			1	24			
Z.2.G.1.	Płatności bezpośrednie	5965				1			
Z.2.G.2.	PROW i PS WPR*	4291			1	15			
Z.2.G.3.	Programy Regionalne	15							
Z.2.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	118				5			
Z.2.G.5.	Inne programy	917				3			
Z.2.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	185			1	2			
Z.2.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	96			1	2			
Z.2.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	10							
Z.2.H.3.	Systemy jakości żywności	64							
Z.2.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	15							
Z.2.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	526			12	10			

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	140				1			
Z.2.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	151				8			
Z.2.I.3.	Badanie koniunktury w rolnictwie	20				1			
Z.2.I.4.	Informacja rynkowa	215			12				
Z.2.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	393				4			
Z.2.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	160				2			
Z.2.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	60				1			
Z.2.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	173				1			
Z.2.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	264							
Z.2.K.1.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	264							
Z.2.L.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	120							
Z.2.L.1.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	120							
Z.2.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	1035				12			
Z.2.M.1.	Zasady integrowanej produkcji	101							
Z.2.M.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	413				2			
Z.2.M.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	173				1			
Z.2.M.4.	Energetyka prosumencka	15				1			
Z.2.M.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	97				2			

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.M.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	58							
Z.2.M.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	69							
Z.2.M.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	109				6			
Z.2.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędnia gospodarstwa rolnego	202				20		14	1
Z.2.N.1.	Dziedzictwo kultury materialnej i zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi							13	
Z.2.N.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	52				1		1	
Z.2.N.3.	Tradycje kulinarne	150				19			1
Z.2.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	320				3			
Z.2.O.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy	141				2			
Z.2.O.2.	Zagrody edukacyjne	65				1			
Z.2.O.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	114							
Z.2.P.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz program działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	1946				16			
Z.2.P.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	882							
Z.2.P.2.	Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	995				12			
Z.2.P.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	69				4			
Razem		28386			31	264		19	2

*) z wyłączeniem zobowiązań środowiskowych, klimatycznych i RŚK

Zadanie 3.

Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Prowadzenie w/w działalności w LODR w Końskowoli skupi się na udzielaniu informacji zainteresowanym osobom, które chcą podwyższyć swoje kwalifikacje zawodowe.

Informacje udzielane rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych będą dotyczyły: spełniania wymogów prawnych przez stosujących środki ochrony roślin, sprzęt używany do wykonywania zabiegów ochrony roślin oraz osoby zajmujące się dystrybucją ŚOR, informacji dotyczących podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników pod kątem zwiększenia punktacji dla ubiegających się o dotacje „Premia dla Młodych Rolników” i „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, informacji o terminie, miejscu i sposobie uzupełnienia wykształcenia rolniczego.

Współpraca ze szkołami rolniczymi będzie polegała na: przekazywaniu informacji z różnych dziedzin potencjalnym beneficjentom programów rolniczych, uczniowie zapraszani będą do uczestnictwa w szkoleniach, konferencjach, pokazach, konkursach. Szkoły będą miały również możliwość zaprezentowania swoich stoisk podczas organizowanych przez LODR imprez, a LODR podczas Dni Otwartych w szkołach.

Tab. 5. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi według form

Lp.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Informacja	2708

Tab. 6. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi - wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Informacja	Porada indywidualna	Pozostałe formy podnoszenia kwalifikacji	Łączna liczba odbiorców
1	2	3	4	5	6
Z.3.2.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	2627			2627
Z.3.3.	Współpraca ze szkołami rolniczymi	81			81

Zadanie 4.

Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

Działania doradców w tym zakresie skierowane będą w dużej mierze na udzielaniu porad rolnikom z zakresu nowego Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W miarę uruchamiania nowych działań z PS WPR rolnicy będą zainteresowani pozyskiwaniem środków finansowych, które pochodzą będą w części lub w całości z funduszy Unii Europejskiej albo z innych instytucji krajowych bądź zagranicznych. Wraz ze wzrostem liczby osób składających wnioski o różne formy pomocy i osób, którym pomoc została już przyznana wzrasta zapotrzebowanie na porady związane z postępowaniem na kolejnych etapach przygotowania, przeprowadzania i rozliczania operacji podejmowanych przez beneficjentów. Przewiduje się, że część porad będzie dotyczyła sposobu realizacji założeń ujętych wcześniej w biznesplanach oraz dokonania koniecznych zmian, które wynikają ze zmieniających się warunków zewnętrznych, sytuacji na rynku rolnym oraz sytuacji w gospodarstwach rolnych. Działalność doradcza będzie polegała również na udzielaniu porad w obszarze zasad ubiegania się o płatności obszarowe, w tym zasad przyznawania płatności w ramach ekoschematów. Ponadto doradcy będą udzielali porad nt.: rodzajów płatności, wymogów, jakie muszą być spełnione w gospodarstwie rolnym, zmian w odniesieniu do poprzedniego roku oraz korzystania z aplikacji eWniosekPlus. Doradztwo obejmować będzie także porady związane m.in. z zasadami ubiegania się o pomoc krajową dotyczącą dopłat do materiału siewnego, pomoc de minimis. Doradcy i specjaliści będą pomocni także przy przygotowywaniu wniosków na inne, oprócz oferowanej w ramach PROW 2014-2020, PS WPR czy płatności bezpośrednich, rodzaje pomocy sektorowej, dopłaty do materiału siewnego, zwrot akcyzy paliwowej oraz pozostałe, często trudne wcześniej do przewidzenia formy wsparcia np. z tytułu wystąpienia sytuacji klęskowych. Zapotrzebowanie na doradztwo związane z Regionalnym Programem Operacyjnym i pozostałymi formami pomocy dotyczącymi produkcji rolniczej jest znacznie mniejsze. Doradcy przygotowują również inną dokumentację niezbędną do uzyskania pomocy, która jest świadczona nieodpłatnie.

W przypadku kredytów realizacja zadania polegać będzie na doradztwie w zakresie zasad udzielania kredytów preferencyjnych przez banki, informowania rolników o dostępnych liniach kredytowych oraz pomoc w przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do otrzymania kredytu ze szczególnym uwzględnieniem planu inwestycji.

Tab. 7. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		14449

Tab. 8. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba uczestników	
1	2	3	4	5	6
Z.4.I.	Działalność doradcza				
Z.4.I.1.	Płatności bezpośrednie	7968			7968
Z.4.I.2.	Interwencje z zakresu Rozwoju Obszarów Wiejskich	5416			5416
Z.4.I.3.	Programy regionalne	15			15
Z.4.I.4.	Kredyty preferencyjne, kredyty komercyjne, leasing	120			120
Z.4.I.5.	Pozostała działalność doradcza	930			930

**) z wyłączeniem zobowiązań środowiskowych, klimatycznych i RŚK*

Zadanie 5.

Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie

Celem realizacji tego zadania jest monitorowanie kształtowania się cen podstawowych produktów rolnych, środków produkcji w województwie lubelskim oraz upowszechnianie tych informacji wśród rolników. Ośrodki Doradztwa Rolniczego są zobowiązane do systematycznego i ciągłego przekazywania cen do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Odbiorcami tych informacji są także Centrum Doradztwa Rolniczego, organizacje rolnicze, samorządowe, media lokalne i krajowe oraz firmy ubezpieczeniowe.

Notowania targowiskowe zbierane są co tydzień w większości powiatów województwa, następnie pozyskane dane wprowadzane są do internetowej bazy „Notowania”. Notowania dla MRiRW zbierane są tylko z wybranych targowisk i przesyłane poprzez Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej.

Baza cen skupu produktów rolniczych z terenu całego naszego województwa wykorzystywana jest do celów informacyjnych, planowania i kalkulacji.

Monitoring cen nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, pasz dla bydła i trzody chlewnej, dla koni, królików, pasze objętościowe (siano, słoma, sianokiszonka, kiszonka z kukurydzy) – co miesiąc publikowane są ceny innych środków produkcji; ceny materiału siewnego kwalifikowanego, ceny, materiału szkółkarskiego ze szkółek leśnych, materiały budowlane, maszyny i ciągniki rolnicze - raz w roku; informacje publikowane w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych” - co miesiąc inny asortyment i na stronie www. Monitoring cen płodów rolnych: ceny skupu owoców i warzyw – od czerwca do października, ceny skupu żywca wieprzowego w wybranych punktach skupu - przez cały rok, ceny skupu zbóż – w wybranych punktach skupu - przez cały rok - przekazywane co tydzień do mediów (TVP 1, Panorama Lubelska, Radio Lublin, Radio Katolickie, gazety „Wspólnota” lokalne - 5, Agro News), Lubelski Urząd Wojewódzki, Wojewódzka Inspekcja Jakości Handlu Artykułami Rolno-Spożywczymi w Lublinie (WIJHARS), BIOWET - Puławy, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa O/Lublin, MRiRW.

Monitoring cen usług rolniczych: międzysąsiedzkich, w wybranych punktach świadczących takie usługi, usług sezonowych (prace wiosenne i jesienne) - 2 razy do roku publikowane w „Lubelskich Aktualnościach Rolniczych”.

Ceny nawozów mineralnych - 6 razy w roku oraz wybranych środków ochrony roślin – 4 razy w roku są aktualizowane i przesyłane do CDR, MRiRW.

Analiza porównawcza opracowana w formie wykresów: mocznik, sól potasowa 60%, polifoska 8 – publikowana jest na stronie internetowej na koniec danego monitorowanego cenowo roku oraz wykres roczny wywieszany na tablicach informacyjnych. Analiza cen płodów rolnych: zbóż - wywieszane na tablicach informacyjnych, ziemniaków, owoców - publikowane na stronie internetowej i wywieszane na tablicy informacyjnej.

Porady dotyczące cen skupu zbóż, cen targowiskowych produktów rolnych, cen owoców i warzyw, słomy, siana, ceny gruntów odbywają się na bieżąco w formie telefonicznej bądź pisemnej.

Tab. 9. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form

Lp.	Forma	Liczba form
1	2	3
1.	Monitoring	912
2.	Analiza	11
3.	Pozostałe formy	25

Tab. 10. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form i tematów

Symbol	Formy i zakres tematyczny	Liczba form
1	2	3
Z.5.I.	Monitoring	912
Z.5.I.1.	Monitoring cen nawozów mineralnych	77
Z.5.I.2.	Monitoring cen środków produkcji	128
Z.5.I.3.	Monitoring cen płodów rolnych	691
Z.5.I.4.	Monitoring przebiegu prac w rolnictwie	3
Z.5.I.5.	Inne monitoringi	13
Z.5.II.	Analiza	11
Z.5.II.1.	Analiza cen nawozów mineralnych	1
Z.5.II.3.	Analiza cen płodów rolnych	10
Z.5.IV.	Pozostałe	25

Zadanie 6.

Możliwość prowadzenia doświadczeń odmianowych w ramach porejestrowego doświadczeń odmianowych

LODR w Końskowoli w ramach systemu Porejestrowego Doświadczeń Odmianowych w sezonie 2022/2023 na Polu Doświadczeń - Wdrożeniowym LODR w Pożogu II planuje prowadzenie doświadczeń z pszenicą ozimą, bobikiem oraz dwa doświadczenia z ziemniakami (po jednym doświadczeniu z ziemniakami jadalnymi i skrobiowymi).

Doświadczenie z pszenicą ozimą założono jesienią 2022 r. Składa się z 23 odmian wysianych na 2 poziomach agrotechniki, w technologii intensywnej (A2) oraz niskonakładowej (A1). Na poziomie „A1” stosowanie chemicznych środków ochrony roślin jest ograniczone tylko do zwalczania szkodników i chwastów. Nie stosuje się tu również ochrony fungicydowej oraz dokarmiania dolistnego, a nawożenie azotem jest niższe o 40 kg w porównaniu z technologią intensywną. W przypadku doświadczeń z bobikiem oraz ziemniakami, które zostaną założone na wiosnę 2023 r. liczba odmian i ich lista zostanie ustalona dopiero podczas posiedzenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Porejestrowego Doświadczeń Odmianowych.

Powyższe doświadczenia prowadzone są na podstawie umowy zawartej w dniu 17 kwietnia 2014 roku pomiędzy LODR w Końskowoli a Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej.

Tab. 11. Prowadzenie doświadczeń odmianowych w ramach porejestrowego doświadczeń odmianowych – ogółem

Forma	Ogólna liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
1	2	3
Doświadczenie w ramach PDO	4	8

Tab. 12. Prowadzenie doświadczeń odmianowych w ramach porejestrowego doświadczeń odmianowych – wg rodzajów

Symbol	Wyszczególnienie	Liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
1	2	3	4
Z.6.1.	Doświadczenia wg metod określonych regulaminem COBORU	4	8
Z.6.1.4.	Pszenica ozima	1	2
Z.6.1.9.	Ziemniaki	2	3
Z.6.1.14.	Pozostałe uprawy - Bobik	1	3

Zadanie 7.

Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Zadanie to polega na wprowadzaniu do gospodarstw najnowszych rozwiązań przyjaznych środowisku, w którym rolnicy staną się partnerem w ochronie zasobów przyrody. Szczególne znaczenie będą miały działania dostosowujące technologie produkcji do zachodzących zmian klimatycznych, ekonomicznych i prawnych. Ważnym elementem w produkcji rolniczej będzie upowszechnianie wiedzy z zakresu zdrowia zwierząt, zasad bioasekuracji i identyfikacji zwierząt. Wiele elementów składających się na założenia Europejskiego Zielonego Ładu w tym instrumentu jakim jest PS WPR będzie wdrażane i upowszechniane poprzez wykorzystanie obiektów doświadczalno-wdrożeniowych będących w dyspozycji LODR i w gospodarstwach współpracujących. Tworzenie gospodarki w obiegu zamkniętym będzie wymagało również poszerzenia wiedzy rolników co do możliwości zastosowania nowych rozwiązań w budownictwie inwentarskim w tym ich termomodernizacji, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, wymogów prawnych przy budowie budynków gospodarczych i budowli służących gromadzeniu odchodów zwierzęcych. Podobnie w zakresie niskoemisyjnych technologii i maszyn rolniczych konieczne jest poszukiwanie i upowszechnianie rozwiązań obniżających koszty produkcji w tym ich energochłonność. Ochrona wód, gleby i powietrza oraz przeciwdziałanie i dostosowanie rolnictwa do zmian klimatycznych, realizowane będzie poprzez wprowadzanie w gospodarstwach odpowiedniego celu kierunkowego m.in.:

- ograniczenie lub racjonalizacja zabiegów agrotechnicznych, a szczególnie stosowanie pestycydów wg zasad integrowanej ochrony roślin i integrowanej produkcji,
- wprowadzanie technologii i elementów rolnictwa precyzyjnego,
- ochronę wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, w tym ograniczania odpływu azotu i fosforu,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wody,
- ochronę i utrzymanie żyzności gleb,
- ograniczenie emisji amoniaku do powietrza,
- niskoemisyjność budynków i maszyn.

Powyższe cele będą realizowane w ramach udzielanych porad, zadań upowszechnieniowych, demonstracji polowych, pokazów, szkoleń i publikatorów. Wiodącymi tematami wdrażanymi w ramach ochrony środowiska będą:

- nowe technologie w zakresie ochrony roślin: wykorzystanie preparatów biologicznych, przemienne stosowanie substancji czynnych bezpiecznych dla środowiska, wykorzystywanie preparatów selektywnych i bezpiecznych dla zapylaczy, zagrożenia związane ze stosowaniem niedopuszczonych do obrotu oraz podrobionych środków ochrony roślin, eliminowanie zagrożeń podczas wykonywania zabiegów – przeciwdziałanie znoszeniu cieczy roboczej,
- demonstracje i szkolenia na bazie własnych obiektów doświadczalno-wdrożeniowych dotyczące wdrażanych ekoschematów „Rolnictwo węglowe i gospodarowanie składnikami odżywczymi” (w tym głównie uproszczone systemy uprawy, międzyplony ozime, zróżnicowana struktura upraw) i ekoschematu „Rośliny miododajne”.
- propagowanie znaczenia wykonywania badań gleby oraz składu nawozów naturalnych w ograniczaniu odpływu fosforu ze źródeł rolniczych.

- wdrażanie zasad integrowanej ochrony roślin i gospodarki nawozowej poprzez wykorzystanie programów wspomagania decyzji i zarządzania gospodarstwem,
- upowszechnianie wiedzy z zakresu praktyk rolniczych mających na celu zwiększenie retencji w gospodarstwie rolnym, np. znaczenie agrotechniki w małej retencji, kształtowanie szaty roślinnej minimalizującej parowanie, wapnowanie i straty składników nawozowych,
- nowe technologie w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą np. wdrażanie najnowszych systemów nawodnieniowych ograniczających zużycie wody i nawozów,
- nowe technologie w zakresie hodowli roślin np. wykorzystanie odmian odpornych na agrofagi, warunki stresowe (susze, przymrozki) oraz dobór roślin uprawnych do warunków klimatycznych panujących w województwie lubelskim,
- nowe technologie w zakresie nawożenia np. nawożenie kierunkowe, podsiew nawozów, nawożenie na podstawie potrzeb pokarmowych roślin, wykorzystanie map zasobności w składniki pokarmowe, wykorzystanie nowoczesnych nawozów np. z inhibitorami strat składników pokarmowych, wykorzystanie skanerów glebowych w celu szybkiej analizy gleby,
- nowe technologie z zakresu monitoringu plonu, potrzeb nawożenia, ochrony przed agrofagami wykorzystujące najnowsze rozwiązania np. drony, kamery multispektralne, pułapki do monitorowania szkodników i chorób,
- nowe technologie przeciwdziałające negatywnym skutkom wielkoprzemysłowej produkcji zwierzęcej np. przestrzeganie prawnych wymogów - przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych, ustalanie dawek nawozowych w oparciu o bilans składników pokarmowych,
- alternatywne metody ograniczania odpływu biogenów do wód gruntowych i powierzchniowych oraz przeciwdziałania erozji gleb (np. budowa barier biologicznych wzdłuż cieków wodnych, budowa rowów filtracyjnych, budowa zbiorników retencji śródpolnej, pasy zadrzewień i zakrzaceń),
- nowe technologie stosowane w budynkach inwentarskich celem ograniczenia emisji amoniaku,
- stosowanie nowoczesnych metod dezodoryzacji gazów odlotowych z wielkoprzemysłowej produkcji zwierzęcej,
- niskoemisyjne i energooszczędne budownictwo inwentarskie spełniające wymogi ochrony środowiska i dostosowane do potrzeb dobrostanu zwierząt.

Rolnicy zajmujący się przetwórstwem żywności wraz ze wzrostem popytu na swoje wyroby są zainteresowani możliwością wytwarzania i dystrybucji ich na szerszą skalę, co możliwe jest np. w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej. Ponadto zaplanowano porady z zachowania bezpieczeństwa przy produkcji żywności w warunkach domowych (GHP, GMP), w małym przetwórstwie oraz małej gastronomii (HACCP).

Realizacja tego zadania obejmuje również działania edukacyjno-informacyjne na temat korzyści wynikających ze współpracy rolników oraz zagadnienia dotyczące upowszechniania i popularyzacji form wspólnego działania wśród rolników. Będą one miały na celu podnoszenie świadomości w zakresie tworzenia wspólnych struktur rolników, w tym m.in. poprzez ograniczenie liczby pośredników, wspólny zakup środków do produkcji, dysponowanie większą i jednolitą partią towaru o wysokiej jakości, lepszy kontakt z dostawcami, zapewnienie ciągłości dostaw określonej wielkości partii towaru, wspólne przygotowanie odpowiednich partii produktów, wzmocnienie dominacji na

rynku i jego lepszy monitoring, wspólne inwestycje, wprowadzanie nowych technologii, działania marketingowe (wspólna promocja produktów), wymiana doświadczeń i informacji rynkowej, rozłożenie ryzyka na wszystkich członków grupy i wspólne rozwiązywanie problemów. Zakłada się, że wspólne struktury gospodarcze (w postaci grup producentów rolnych i ich związków, spółdzielni, spółdzielni rolników, uznanych organizacji producentów i ich zrzeszeń, organizacji międzybranżowych) pozwolą na optymalizację kosztów, przyspieszą zmiany technologiczne, ułatwią dostęp do nowych kanałów rynkowych i wzmocnią pozycję rolników wobec kolejnych uczestników łańcucha wartości. Dzięki temu zwiększą się dochody gospodarstw rolnych w Polsce, poprawi się ich trwałość ekonomiczną, co z kolei przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego.

W zakresie rolnictwa ekologicznego zadanie będzie realizowane poprzez prowadzenie doradztwa technologicznego w postaci udzielanych porad z zakresu uprawy gatunków rolniczych i ogrodniczych. Tematyka udzielanych porad będzie obejmowała możliwości stosowania dopuszczonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin i nawozów, technologii uprawy wybranych gatunków, alternatywnych rozwiązań w zakresie przygotowania stanowiska, konstruowania płodozmianu, sposobów uprawy roli czy możliwości podnoszenia żyzności gleby. Poruszana będzie tematyka wprowadzania do uprawy gatunków i odmian zalecanych do uprawy w systemie rolnictwa ekologicznego. Prowadzona będzie działalność informacyjna na temat list dostępnych do stosowania w rolnictwie ekologicznym środków produkcji (IUNG PIB w Puławach, IOR PB w Poznaniu, MRiRW) oraz dostępnego w jakości ekologicznej materiału siewnego i nasadzeniowego (PIORIN).

Rosnącym zainteresowaniem cieszą się biologiczne środki ochrony roślin, których stosowanie będzie dodatkowo dotowane w ramach Ekoschematów. Będzie się to wiązało z prowadzeniem doradztwa w ramach stosowania biologicznej metody ochrony roślin, wykorzystywania metodyk IP, analizy danych z monitoringu czy zakładania pułapek w uprawach.

W związku z planowaną realizacją nowej perspektywy Wspólnej Polityki Rolnej pojawi się potrzeba edukacji rolników dotyczącej działań sprzyjających ochronie środowiska i różnorodności biologicznej. Płatności w ramach Ekoschematów będą miały na celu zachęcenie rolników do wprowadzenia w swoim gospodarstwie praktyk agrotechnicznych przyjaznych dla środowiska i klimatu. Pojawiające się możliwości finansowania takich praktyk spowodują potrzebę zdobywania nowej wiedzy wśród rolników, która będzie przekazywana na szkoleniach. Przed doradcami pojawi się nowe zadanie związane z doбором danych ekoschematów dla rolników przy uwzględnieniu specyfiki każdego gospodarstwa. Rolnicy, którzy zdecydują się skorzystać w 2023 r. z płatności bezpośrednich i ekoschematów będą musieli spełnić normy i wymogi warunkowości (w poprzednich latach były to normy i wymogi wzajemnej zgodności).

Planowana jest organizacja we współpracy z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu oraz Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi konkursów: „Na najlepsze gospodarstwo ekologiczne w 2023 roku”, „Na najlepszego doradcę ekologicznego” oraz na „Najlepszego przetwórcę ekologicznego”. Produkcja ekologiczna jako ogólny system zarządzania gospodarstwem i produkcji żywności, łączący najkorzystniejsze dla środowiska praktyki z jednej strony przyczynia się do ochrony środowiska, z drugiej dostarcza specyficznego produktu, który jest coraz bardziej poszukiwany przez konsumentów. Jednak taki sposób gospodarowania wymaga ogromnego nakładu pracy i wiąże się z uzyskaniem niższych plonów, dlatego wymaga wsparcia finansowego. Rolnicy chcący określać swoje produkty jako ekologiczne muszą poddać się systemowi kontroli i certyfikacji, co niesie ze sobą dodatkowe koszty.

Zmiany klimatyczne polegają nie tylko na ociepleniu, które obserwujemy w każdej skali przestrzennej, od globalnej do punktowej. W istocie wraz z temperaturą zmieniają się wszystkie elementy sprzężonych systemów klimatu i zasobów wodnych, a w konsekwencji – także wielu systemów fizycznych, biologicznych i ludzkich (społeczno-ekonomicznych). Szereg ekstremów pogodowych (fale upałów, susze, intensywne deszcze i powodzie, silne wiatry) występuje coraz częściej i przybiera większe rozmiary. Ponadto, rolnictwo spełniać musi ostre normy środowiskowe, nie tylko ograniczające ryzyko przedostania się substancji biogennych do wód powierzchniowych czy gruntowych, ale również ograniczające emisje gazów cieplarnianych. Ograniczenie emisji w rolnictwie może nastąpić tylko przez zmiany w systemach produkcji, a najbardziej efektywną metodą tej redukcji jest ograniczenie nakładów środków produkcji (głównie nawożenia azotowego), co może kłócić się z podstawowym celem – zapewnienia wzrostu poziomu produkcji rolnej. Działalność człowieka jest odpowiedzialna za przeważającą część obecnego ocieplenia, to poprzez odpowiednie kształtowanie ludzkiej działalności można próbować ograniczać ocieplenie w dalszej perspektywie. Rolnictwo silnie zależy od warunków klimatycznych, ale też wpływa na klimat. W kontekście zmian klimatu pełni więc różnorakie role: ofiary, beneficjenta, współsprawcy zmian i sprzymierzeńca w przeciwdziałaniu zmianom.

Zagrożenia klimatyczne dla rolnictwa w Polsce zostały zdefiniowane i opisane w szeregu publikacji agroklimatologów. Z uwagi na zachodzące i prognozowane zmiany klimatu, proces planowania działań długoterminowych dla rolnictwa w Polsce staje się znacznie bardziej skomplikowany, czasochłonny oraz obarczony większym ryzykiem przyjęcia nieodpowiednich założeń planistycznych. Potrzebę bieżącej aktualizacji oceny zagrożeń klimatycznych dla rolnictwa uzasadnia również obserwowany w ostatnich latach w Polsce przebieg pogody, a w efekcie większa zmienność plonowania, pojawianie się nowych zagrożeń roślin uprawnych ze strony szkodników, chorób i chwastów.

Działania doradców Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego będą prowadzić do uświadamiania istniejących zagrożeń i wpływanie na ich ograniczanie poprzez np. opracowanie dla gospodarstw maksymalnych dawek nawożenia azotem i rejestrów oraz wprowadzania do uprawy międzyplonów mających pozytywny wpływ na budowę masy organicznej w glebie ograniczającej negatywne skutki suszy.

Działalność każdego gospodarstwa rolnego jest uzależniona od energii, zwłaszcza energii elektrycznej. Ponieważ ceny paliw czy energii mają tendencję wzrostową, rolnicy muszą szukać nowych rozwiązań, jakimi z pewnością są odnawialne źródła energii. W Polsce użytki rolne zajmują około 60% powierzchni kraju i dysponują ogromnym potencjałem alternatywnych źródeł energii. Ważny jest więc aspekt pokazania możliwości wykorzystania zielonej energii. Niestabilność rynku paliw kopalnych spowodowała duże zainteresowanie instalacją odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach rolnych. Przewiduje się, że istniejące możliwości dofinansowania OZE z programów krajowych będą się cieszyć coraz większym zainteresowaniem wśród rolników.

Gospodarka odpadami oraz wodno-ściekowa, jako dziedziny ochrony środowiska odgrywają szczególną rolę w ochronie i kształtowaniu środowiska naturalnego. Odpady stanowią duże zagrożenie dla środowiska, ale też przynoszą znaczne straty gospodarcze, dlatego coraz więcej odpadów poddawanych jest recyklingowi lub kompostowaniu, a mniej trafia na składowiska odpadów. Z kolei gospodarka wodno-ściekowa, obok dostarczenia człowiekowi i gospodarce wody oraz ochrony przed żywiołem, ma za zadanie zapobieganie oraz naprawianie negatywnych skutków odprowadzania ścieków do środowiska naturalnego. Można stwierdzić, że istnieje dzisiaj pilna potrzeba prowadzenia

w naszym kraju racjonalnej gospodarki odpadami oraz wodno-ściekowej w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Doradcy LODR zaplanowali również prowadzenie doradztwa grupowego nt.:

(Z.7.A.1.) Nowe rozwiązania mechanizacyjne przy produkcji i zbiorze owoców pestkowych i ziarnkowych;

- (Z.7.D.1.) Przetwórstwo przydomowe szansą dla gospodarstw ekologicznych;
- (Z.7.H.1.) Bariery i ograniczenia procesu integrowania się rolników w grupy producenckie – szanse rozwoju i korzyści finansowe dla grup producentów rolnych;
- (Z.7.M.3.) Wpływ ekoschematów na środowisko i ekonomikę gospodarstwa;
- (Z.7.M.3.) Zwiększenie retencji wodnej i działalność Lokalnych Partnerstw ds. Wody;
- (Z.7.M.3.) Nowe technologie uprawy gleby przeciwdziałające skutkom zmian klimatycznych.

Udzielanie porad rolnikom będzie odbywało się również w poprzez telefon, sms, e-mail oraz komunikatory społeczne.

Zaplanowano konkursy z tematyki rolnictwa ekologicznego (Z.7.D.1).

W 2023 r. zaplanowano organizację Dnia Otwartych Drzwi w Końskowoli oraz Wystawy Zwierząt Hodowlanych, Maszyn i Urządzeń Rolniczych w Sitnie oraz tradycyjnie 3 kiermaszy roślin ozdobnych i materiału szkółkarskiego.

Tab. 13. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		14184
2.	Doradztwo grupowe	7	35
3.	Demonstracja	29	
4.	Konkurs	3	
5.	Targi/wystawy	5	

Tab. 14. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	2127	1	5	2132
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	8066			8066
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	1715	1	5	1720
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	179	2	10	189
Z.7.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	2097	3	15	2112

Tab. 15. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze					1	
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej					1	
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych		17			4	
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej		11			3	
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej		5			1	
Z.7.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych		1				

Symbol	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechniowa
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne		3	3			
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi		3	3			
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku		4				
Z.7.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji		1				
Z.7.H.3.	Systemy jakości żywności		2				
Z.7.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP		1				
Z.7.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska		5				
Z.7.M.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin		1				
Z.7.M.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym		1				
Z.7.M.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa		3				

Tematyka demonstracji:

Z.7.B.1.: 1/R – Wdrażanie ekonomicznie uzasadnionych i bezpiecznych dla środowiska technologii produkcji roślinnej (w ramach tego tematu można prowadzić kolekcje odmian lub demonstracje polowe); *obejmuje podstawowe gatunki roślin uprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia w gospodarstwie nowych, zalecanych odmian oraz doboru w uprawie takich środków produkcji (nawożenie, ochrona), które umożliwią uzyskanie dobrych plonów zarówno pod względem jakości, jak i opłacalności uprawy na wybrane rynki zbytu. Prowadzenie tego tematu służy bieżącemu uzupełnianiu wiedzy i umiejętności zarówno doradców, jak i rolników, stanowi bazę dla potrzeb szkoleniowych w terenie i gromadzenia informacji przydatnych podczas szkoleń specjalistycznych dla rolników, rezultat: opracowanie ekonomiczne, świadczące czy zastosowane innowacje dały opłacalność produkcji w konkretnych warunkach miejscowych.*

2/R – Poprawa opłacalności produkcji poprzez ograniczenie zakwaszenia gleb i racjonalne nawożenie oraz właściwy płodozmian, w tym rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych; *temat jest realizowany w gospodarstwie w ciągu kilku sezonów, w trakcie realizacji zostaje ułożony właściwy płodozmian, planowana jest optymalizacja odczynu w celu poprawy wykorzystania składników nawozowych, opracowuje się program rekultywacji i zagospodarowania rolniczego terenów zdegradowanych wskutek klęsk (powódzie), lub braku pomysłu na ponowne zagospodarowanie nieużytków, rezultat: opracowanie wieloletniego planu wapnowania, nawożenia i sposobu zagospodarowania gruntów zawierającego ocenę ekonomiczną zastosowanych innowacji w stosunku do tradycyjnych efektów gospodarowania.*

3/R – Właściwa regulacja oraz prawidłowy dobór parametrów pracy maszyn i urządzeń rolniczych gwarantujący dobre wykonanie zabiegu agrotechnicznego; *cel: dostosowanie poziomu mechanizacji do potrzeb gospodarstwa, zmniejszenie zużycia energii w gospodarstwie.*

1/O Nowoczesne technologie w uprawach drzew ziarnkowych; *celem wdrożenia jest wprowadzenie w uprawach jabłoni i grusz nowoczesnych technologii w zakresie rekonstrukcji nasadzeń, ochrony przed chorobami i szkodnikami, ochrony przed gradem, nawadniania i fertygacji, cięcia i formowania, zbioru owoców, sortowania i konfekcjonowania oraz przechowywania.*

2/O Nowoczesne technologie w uprawach drzew pestkowych; *celem wdrożenia jest wprowadzenie w uprawach czereśni, wiśni, śliw, moreli, brzoskwiń i nektaryn nowoczesnych technologii w zakresie rekonstrukcji nasadzeń, ochrony przed chorobami i szkodnikami, ochrony przed ptakami, nawadniania i fertygacji, cięcia i formowania, zbioru owoców, sortowania i konfekcjonowania oraz krótkotrwałego przechowywania.*

3/O Nowoczesne technologie w uprawach krzewów jagodowych i truskawek; *celem wdrożenia jest wprowadzenie w uprawach agrestu, porzeczek czarnych, porzeczek czerwonych, aronii, malin letnich, malin jesiennych, borówki amerykańskiej i truskawek nowoczesnych technologii w zakresie rekonstrukcji nasadzeń, ochrony przed chorobami i szkodnikami, ochrony przed ptakami, nawadniania i fertygacji, cięcia i formowania, zbioru owoców, sortowania i konfekcjonowania oraz krótkotrwałego przechowywania.*

4/O Nowoczesne technologie w uprawach warzyw gruntowych; *celem wdrożenia jest wprowadzenie w uprawach kapusty głowiastej białej, kapusty głowiastej czerwonej, kalafiora, brokuła, kapusty pekińskiej, marchwi, pietruszki, selera, buraka ćwikłowego, cebuli, ogórka gruntowego, pomidora, papryki, fasoli szparagowej, fasoli na suche nasiona i dyni nowoczesnych technologii w zakresie zakładania plantacji, ochrony przed chorobami i szkodnikami, ochrony przed ptakami, nawadniania i fertygacji, zbioru warzyw, sortowania i konfekcjonowania oraz przechowywania.*

5/O Produkcja owoców wysokiej jakości z uwzględnieniem sprzedaży konsumentom końcowym;

6/O Produkcja warzyw wysokiej jakości z uwzględnieniem sprzedaży konsumentom końcowym;

Celem dwóch w/w wdrożeń jest produkcja i sprzedaż w cenach detalicznych wysokiej jakości owoców i warzyw przez producenta konsumentom. Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania do obrotu detalicznego nowych atrakcyjnych gatunków i odmian owoców i warzyw, poprawy jakości i konfekcjonowania, transportu i przechowywania wszystkich gatunków przeznaczonych do sprzedaży bezpośrednio z gospodarstwa.

7/O Nowoczesne technologie w uprawach roślin ozdobnych;

Celem wdrożenia jest wprowadzenie nowoczesnych technologii produkcji w uprawach roślin ozdobnych – drzew, krzewów, bylin, traw ozdobnych, kwiatów.

Działania mogą dotyczyć między innymi: wprowadzania nowych odmian i modeli produkcji, ochrony przed chorobami i szkodnikami, monitoringu agrofagów, precyzyjnego nawożenia, przechowywania i dystrybucji.

Efekt wymierny zadania: osiągnięcie wysokiej wydajności w produkcji roślin ozdobnych zapewniającej opłacalność produkcji.

Z.7.B.2.: 1/Z Poprawa bazy paszowej w produkcji mleka; *cel: zapewnienie odpowiedniej ilości pasz objętościowych dobrej jakości, rezultat: zwiększenie produkcji mleka w gospodarstwie.*

2/Z Obniżenie kosztów remontu stada poprzez prawidłowy odchów jałówek; *cel: zapewnienie odpowiedniego odchovu zwierząt przeznaczonych na remont stada, rezultat: odchów jałówek na remont stada w sposób prawidłowy i tani.*

3/Z Produkcja żywca wołowego wysokiej jakości; *cel: wykorzystanie posiadanych powierzchni arealu i budynków do produkcji żywca wołowego, rezultat: produkcja żywca wołowego o podwyższonych parametrach mięsa.*

4/Z Prawidłowy odchów prosiąt; *cel: uzyskanie w roku maksymalnej ilości sztuk zdrowych, (o potencjalnie wysokiej mięsności) dobrze odchowanych prosiąt, rezultat: zwiększenie ilości odchowanych prosiąt od lochy w roku.*

5/Z Poprawa efektów ekonomicznych w produkcji tuczników; *cel: zwrócenie większej uwagi producentów na konieczność poprawy jakości oferowanego surowca i uzyskanie lepszych efektów ekonomicznych, rezultat: skrócenie okresu tuczu, zwiększenie przyrostów dobowych.*

Z.7.B.4.: 6/Z Budowa i modernizacja budynków inwentarskich zgodnie z obowiązującymi przepisami; *cel: upowszechnianie wiedzy i pomoc w spełnieniu wymagań dotyczących obszaru C zasad wzajemnej zgodności w nowo budowanych i modernizowanych budynkach inwentarskich, rezultat: spełnienie przez gospodarstwo norm określonych w ustawie o ochronie zwierząt, zapewnienie zwierzętom w gospodarstwach optymalnych warunków bytowych w celu wykorzystania potencjału genetycznego zwierząt, uzyskanie dodatniego wyniku ekonomicznego.*

Z.7.D.1.: EOŚ/1 Poprawa efektów ekonomicznych gospodarstw rolnych poprzez zmianę systemu produkcji z konwencjonalnej na metody ekologiczne;

EOŚ/2 Technologia uprawy wybranego gatunku roślin rolniczych w gospodarstwie ekologicznym;

EOŚ/3 Technologia uprawy wybranego gatunku roślin ogrodniczych w gospodarstwie ekologicznym; *realizacja 2 powyższych zadań będzie polegała na: doborze gatunku i odmiany rośliny rolniczej, ustaleniu optymalnego nawożenia, uwzględniającego aktualne analizy gleby, doborze środków ochrony do występujących chorób i szkodników, wprowadzeniu prawidłowych metod agrotechnicznych, opracowaniu pięcioletniego płodozmianu z uwzględnieniem czynnika reprodukcji i degradacji glebowej substancji organicznej, prowadzeniu obserwacji plantacji z uwzględnieniem czynnika atmosferycznego.*

Z.7.H.1.: E/5 Wspieranie organizowania się rolników w grupy/organizacje producentów oraz pomoc w przygotowaniu dokumentacji związanej z rejestracją i funkcjonowaniem grup producenckich.

Z.7.H.3.: ROW/7 Systemy jakości żywności; *realizacja zadania będzie polegała na wdrażaniu w gospodarstwach rolnych, zajmujących się sprzedażą konsumentom końcowym, przetwórstwem oraz*

prowadzących dodatkową działalność gospodarczą w sferze produkcji i obrotu żywnością systemów jakości żywności takich jak:

Krajowe: Integrowana Produkcja (IP); System „Jakość Tradycja” (JT) – system ochrony i promocji dla produktów tradycyjnych, QMP (Quality Meat Program) – system jakości dla mięsa wołowego, PQS (Pork Quality System) – system jakości dla mięsa wieprzowego, QAFP (Quality Assurance for Food Products) System Gwarantowanej Jakości Żywności QAFP.

Unijne: Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG), Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS), produkty rolnictwa ekologicznego.

ROW/8 Przetwórstwo produktów roślinnych i zwierzęcych na poziomie gospodarstwa rolnego;

Realizacja tego zadania będzie polegała na: założeniu w gospodarstwie dodatkowej działalności (przetwórczej), poszerzeniu asortymentu oferowanych produktów do sprzedaży (powstanie nowego produktu, uzyskaniu odpowiednich pozwoleń na prowadzenie działalności (inspekcja weterynaryjna, sanepid itp.), dostosowaniu pomieszczeń produkcyjnych do wymogów bezpieczeństwa żywności, opracowaniu linii technologicznej do produkcji.

Z.7.H.4.: ROW/9 Systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności i ich praktyczne wdrażanie (GMP, GHP, HACCP). *Realizacja zadania będzie polegała na wdrażaniu w gospodarstwach zajmujących się sprzedażą bezpośrednią, przetwórstwem oraz prowadzących dodatkowa działalność gospodarczą w sferze produkcji i obrotu żywnością systemów bezpieczeństwa żywności.*

Z.7.M.2.: 4/R – Wdrażanie zasad integrowanej ochrony roślin rolniczych; *celem jest zwrócenie uwagi na nowe zasady ochrony roślin, które wymagają włączenia do ochrony roślin w większym stopniu metod innych, niż chemiczne, rezultat: rejestr zabiegów w gospodarstwie, w którym zostaną uwzględnione inne metody niechemiczne (właściwa agrotechnika, terminowość i poprawa jakości zabiegów, sposoby sygnalizacji dotyczące zagrożeń, zmianowanie oraz inne).*

Z.7.M.5.: EOŚ/4 Produkcja odnawialnych źródeł energii na poziomie gospodarstwa (rośliny energetyczne, kolektory słoneczne, bioelektrownie itp.); *celem jest doradzanie w zakresie założenia i eksploatacji plantacji na cele energetyczne, instalacji kolektorów słonecznych, budowy biogazowni, rezultat:*

- plantacje na cele energetyczne (założenie plantacji, wybór planowanej częstotliwości zbioru i obsady, ustalenie optymalnego nawożenia, uwzględniającego aktualne analizy gleby, dobór środków ochrony do występujących chorób i szkodników, wprowadzenie prawidłowych metod agrotechnicznych);

- biogazownie (wybór typu biogazowni, pomoc w przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do pozyskania środków pomocowych, określenie zapotrzebowania na surowce własne i zewnętrzne);

- kolektory słoneczne (wybór typu kolektora, pomoc w przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do pozyskania środków pomocowych, określenie parametrów technicznych).

Z.7.M.8.: EOŚ/5 Upowszechnianie w gospodarstwie elementów agrotechniki wpływających na podniesienie żyzności gleby poprzez zwiększenie udziału motylkowatych w strukturze zasiewów; *celem jest wprowadzenie do struktury zasiewów roślin strukturotwórczych, rezultat:*

- korzystny wpływ na żyzność gleby i na gospodarkę próchniczną, strukturę i tzw. ożywienie gleby,

- utrzymanie pozytywnego, dodatniego bilansu azotu w glebie,

- *ochrona gleby przed ujemnym wpływem czynników klimatycznych, przed erozją,*
- *uprawa roślin motylkowatych na nasiona.*

EOŚ/6 Racjonalizacja nawożenia w oparciu o analizę zasobności gleby oraz właściwy płodozmian; celem jest prowadzenie prawidłowej gospodarki nawozowej w oparciu o opracowany plan nawozowy, rezultat:

- *dobór nawozów, określenie dawek i terminów stosowania – wykorzystanie programów nawozowych,*
- *zaplanowanie w zaleceniach przedplonu i poplonów oraz resztek poźniwnych,*
- *przekazanie pisemnej informacji dla rolnika zawierającej: interpretację wyników analizy chemicznej gleby, możliwości stosowania międzyplonów i wsiewek poplonowych.*

Opracowanie planu siewu roślin poplonowych na następne 2 lata z uwzględnieniem zaplanowanego płodozmiaru.

EOŚ/7 Wdrażanie zasad chroniących środowisko; celem jest wdrożenie w gospodarstwie podstawowych standardów działań poprawiających środowisko, rezultat:

- *dokumentowanie działań agrotechnicznych zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi,*
- *dokumentowanie produkcji i obrotu surowców ekologicznych zgodnie z wymaganiami JC,*
- *dostosowanie do norm unijnych w zakresie ochrony środowiska (np. pomoc gospodarstwom pow. 10 ha GO w przystosowaniu do wymogów zazielenienia).*

Zadanie 8.

Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego

Zadanie będzie realizowane przez udzielanie porad indywidualnych w ramach tematyki unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego, promocji produktów lokalnych i regionalnych, działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego. W 2023 roku większe zainteresowanie przewiduje się w udzielaniu porad dotyczących profilaktyki prozdrowotnej, estetyzacji wiejskiej zagrody, świadomości konsumenckiej i ekologicznej, dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycji kulinarnych regionów i tradycyjnych zawodów i rękodzieła.

Rolniczy handel detaliczny jest formą legalnej sprzedaży żywności, do której przekonuje się coraz większa liczba rolników. Ze względu na zaistniałe zmiany w polskim prawodawstwie dotyczące legalnej sprzedaży produktów pierwotnych i przetworzonych zaplanowano porady z zakresu legalizacji produkcji oraz kanałów dystrybucji w ramach krótkich łańcuchów dostaw. W ramach zadania zostanie zorganizowana impreza wystawiennicza *XXIV Święto Jesieni* nawiązująca do tradycji dożynkowych, która jest znakomitą okazją do promocji terenów wiejskich Lubelszczyzny oraz do prezentacji zasobów wiejskich spiżarni, piwnic i spichlerzy. Jednodniowa wystawa plenerowa zatytułowana „Z lasów, pól i ogrodów” prezentuje warzywa, owoce, kwiaty, grzyby, miody, domowe przetwory i potrawy tradycyjnej kuchni, jest jednocześnie kiermaszem, na którym można podziwiać oraz zakupić wyroby kulinarne i rękodzielnicze. Celem powyższych przedsięwzięć jest kultywowanie tradycji ludowych w społecznościach lokalnych, promocja rękodzieła i twórczości ludowej, dziedzictwa kulinarnego wsi oraz upowszechnianie informacji na temat produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych. Ponadto zwraca się również uwagę na odpowiednie żywienie rodziny i świadomość konsumencką. Działalność doradcza z tego zakresu cieszy się dużym zainteresowaniem wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, a zwłaszcza Kół Gospodyń Wiejskich oraz stowarzyszeń.

Doradcy LODR zaplanowali również prowadzenie doradztwa grupowego nt.:

- (Z.8.J.3) Systemy bezpieczeństwa żywności i ich funkcjonowanie w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego.

Udzielanie porad rolnikom będzie odbywało się również w poprzez telefon, sms, e-mail oraz komunikatory społeczne.

Zaplanowano do realizacji pokazy z tematyki: Z.8.F.1 Warsztaty kulinarne – „zdrowe żywienie” potrawy prozdrowotne, Z.8.J.1 Warsztaty kulinarne – „Produkty lokalne, tradycyjne, regionalne”, Z.8.N.2 Warsztaty rękodzielnicze oraz współorganizację Święta Jesieni w Kazimierzu Dolnym.

Tab. 16. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		1257
2.	Doradztwo grupowe	1	5
3.	Pokaz	8	
4.	Demonstracja	4	
7.	Targi/wystawy	1	

Tab. 17. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	705			705
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	402	1	5	407
Z.8.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	150			150

Tab. 18. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	4	1				
Z.8.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	4					
Z.8.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody		1				
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	1	3				
Z.8.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	1	1				
Z.8.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona		1				
Z.8.J.3.	Rolniczy handel detaliczny		1				

Symbol	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.8.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego	3					1
Z.8.N.1.	Dziedzictwo kultury materialnej i zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi					1	
Z.8.N.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	3					

Tematyka demonstracji:

Z.8.F.2.: ROW/6 Zagospodarowanie posesji wiejskiej (ogród ozdobny, ogród użytkowy, rabaty ogrodowe, miejsca wypoczynku, rekreacji); *realizacja zadania w gospodarstwie rolnym, agroturystycznym, eko-agroturystycznym; Rezultaty: np. założenie ogrodu ozdobnego lub jego części, założenie ogrodu użytkowego lub jego części, założenie rabaty ogrodowej, urządzenie miejsca wypoczynku, rekreacji.*

Z.8.J.1.: ROW/10 Produkty lokalne, tradycyjne, regionalne – formy promocji i organizacji sprzedaży; *realizacja zadania będzie polegała na pomocy gospodarstwom rolnym, w pozyskaniu certyfikatów (np. lokalne, tradycyjne, regionalne), przygotowaniu oferty promocji i organizacji sprzedaży.*

Z.8.J.2.: ROW/11 Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu); *Działanie skierowane jest do rolników, którzy prowadzą bądź są zainteresowani prowadzeniem produkcji żywności wysokiej jakości.*

Z.8.J.3. ROW/12 Wymagania formalno-prawne przy uruchamianiu lub rozwijaniu działalności w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego; *Działanie skierowane jest do rolników, którzy chcą sformalizować wytwórczą działalność rolniczą poprzez zarejestrowanie RHD lub dla tych gospodarstw, które RHD mają już zarejestrowany, a są zainteresowani rozwinięciem tej formy działalności.*

Zadanie 9.

Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

W zadaniu tym zaplanowano udzielenie porad z rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich oraz upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej i promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca do wypoczynku. W ramach tematu udzielane doradztwo będzie obejmowało zagadnienia związane z podejmowaniem i prowadzeniem działalności pozarolniczej. Porady będą dotyczyły procedury rejestracji działalności gospodarczej krok po kroku, analizy oraz wyboru odpowiedniej formy opodatkowania, uzależnionej od zakresu prowadzonej działalności oraz kwestii związanych z ubezpieczeniem społecznym. Doradztwo będzie obejmowało także możliwości rozwoju firmy. Mieszkańcy obszarów wiejskich wykazują zainteresowanie uczestnictwem w różnorodnych inicjatywach wpisujących się w ekonomię społeczną, z tego względu doradztwo skupi się na współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi i pomocy mieszkańcom w aktywizacji społeczno-gospodarczej. Zainteresowanie działalnością lokalnych grup działania kształtuje się na stałym poziomie. Zaplanowano udzielanie porad w ramach współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi oraz porad wspierających zakładanie podmiotów, których działalność poza wymiarem ekonomicznym służy też integracji lokalnej społeczności. W ramach obszaru tematycznego upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku planowana działalność doradcza będzie dotyczyła przede wszystkim aspektów związanych ze specjalizacją oferty obiektów turystycznych funkcjonujących na obszarach wiejskich. Osoby korzystające z usług Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego poszukują przede wszystkim porad na temat uwarunkowań prawnych prowadzenia poszczególnych rodzajów działalności turystycznej oraz możliwości pozyskania na nią dofinansowania. Z uwagi na starzenie się społeczeństwa i problem związany z opieką nad osobami starszymi zostaną udzielone porady w zakresie zakładania i prowadzenia gospodarstw opiekuńczych, prowadzenia opieki nad osobami niesamodzielnymi w gospodarstwie rolnym oraz założenia gospodarstwa opiekuńczego w funkcjonującym gospodarstwie rolnym. Porady obejmą przedstawienie istniejących rozwiązań w zakresie wyboru formy działalności gospodarstwa opiekuńczego oraz zakres usług jakie miałyby być świadczone. Ważnym aspektem będzie również działalność doradcza w zakresie nawiązania i prowadzenia współpracy z Dziennymi Domami Opieki Społecznej, Domami Opieki Społecznej itp. Jako, że prowadzenie działalności edukacyjnej w gospodarstwie rolnym (np. dla rodzin z dziećmi czy wycieczek szkolnych) stanowi doskonałe rozszerzenie oferty gospodarstw agroturystycznych, Ośrodek skupi się na promocji idei zagród edukacyjnych. Porady z tego zakresu będą dotyczyły głównie przepisów prawnych obowiązujących przy prowadzeniu tego rodzaju działalności, wprowadzenia ciekawych i bogatych merytorycznie programów edukacyjnych, a także dostosowania oferty obiektu do wymogów Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych. Znaczna część porad będzie dotyczyła również możliwości promocji oferty turystycznej obiektów działających na obszarze województwa lubelskiego w tym jej prezentacji na stronie internetowej LODR <http://www.lodr.konskowola.pl/agrotur/>. W ramach promocji turystyki wiejskiej planuje się również rozpowszechnianie informacji o organizowanych wydarzeniach, przeprowadzanych projektach czy spotkaniach branżowych.

Udzielanie porad rolnikom będzie odbywało się również w poprzez telefon, sms, e-mail oraz komunikatory społeczne.

Zaplanowano do realizacji pokazy o tematyce: Z.9.E.4. Obudzić swoją kreatywność - warsztaty (np. wykonywanie ozdób wielkanocnych, bożonarodzeniowych, wycinkarskie itp.).

Tab. 19. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		1047
2.	Pokaz	4	
3.	Demonstracja	6	

Tab. 20. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	797			797
Z.9.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	250			250

Tab. 21. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	4	3				
Z.9.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej		2				
Z.9.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi		1				
Z.9.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	4					

Z.9.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku		3				
Z.9.O.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy		1				
Z.9.O.2.	Zagrody edukacyjne		2				

Tematyka demonstracji:

Z.9.E.1.: ROW/2 Zakładanie i rozwijanie działalności pozarolniczej na terenach wiejskich. *Realizacja zadania w gospodarstwach rolnych poszukujących dodatkowych źródeł dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej. Rezultaty, np. założenie pozarolniczej działalności gospodarczej, rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej.*

ROW/3 Marketing i sprzedaż produktów, usług mikro i małych przedsiębiorstw; *rezultat: plan marketingowy dla firmy.*

Z.9.E.3.: ROW/5 Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi – opracowanie i realizacja rocznego planu działania; *rezultaty, np.: opracowanie i realizacja rocznego planu działania organizacji społecznej, opracowanie i realizacja oferty działań aktywizujących mieszkańców.*

Z.9.O.1.: ROW/13 Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego (warunki formalno-prawne, podwyższenie jakości usług, promocja i reklama, kuchnia tradycyjna dla turystów, sieciowanie produktów turystycznych); *realizacja zadania w gospodarstwie rolnym prowadzącym lub tworzącym gospodarstwo agroturystyczne. Rezultaty, np.: utworzenie nowego gospodarstwa agroturystycznego, rozszerzenie ofert turystycznych istniejących gospodarstw agroturystycznych, podwyższenie jakości usług, promocja gospodarstw agroturystycznych na stronach internetowych oraz w publikacjach.*

Z.9.O.2.: ROW/14 Zakładanie "zagrody edukacyjnej" - wpisanie do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych; *Założenia będą dotyczyły działań związanych z tworzeniem i poprawą bazy turystycznej w zakresie powstania zagród edukacyjnych. Rezultaty: Przygotowanie obiektu do prowadzenia zajęć edukacyjnych; Wpisanie obiektu do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych.*

ROW/15 Tworzenie oferty edukacyjnej w gospodarstwie rolnym - *zapoznanie z celami edukacyjnymi gdzie realizuje się programy edukacyjne w zakresie co najmniej dwóch z wymienionych dziedzin: produkcja roślinna, produkcja zwierzęca, przetwórstwo płodów rolnych, edukacja ekologiczna i konsumencka, dziedzictwo kultury materialnej wsi, tradycyjne zawody, rękodzieło i twórczość ludowa. Rezultaty: przygotowanie programu edukacyjnego.*

Zadanie 10.

Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Woda to bardzo ważny składnik środowiska przyrodniczego. Warunkuje życie wszystkich organizmów żywych na ziemi. Tam gdzie nie ma wody, nie ma życia, nie ma przyrody – roślin, zwierząt, ludzi. Woda jest podstawowym surowcem w produkcji rolniczej, decyduje o wysokości i niezawodności plonowania, jest niezbędna w chowie i hodowli zwierząt stanowiąc podstawowy czynnik rozwoju gospodarczego wsi. Dlatego należy popierać wszelkie działania, które chronią ilość i jakość zasobów wodnych. Na wsi podstawowymi źródłami zanieczyszczeń są: niewłaściwie przechowywane i stosowane nawozy mineralne oraz nawozy naturalne (odchody zwierząt gospodarskich: obornik, gnojówka, gnojowica, wody gnojowe, pomiot ptasi), osady ściekowe, ścieki, kiszonki oraz nie zawsze właściwa gospodarka ściekami bytowo-gospodarczymi.

Doradcy LODR w Końskowoli prowadzą w różnych formach edukację rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie wyżej wymienionych zagadnień. Opracowują plany nawozowe, maksymalne dawki nawożenia azotem, rejestry nawożenia w celu ograniczenia emisji tego pierwiastka do gleby.

Istotą działania rolno-środowiskowo-klimatycznego jest promowanie praktyk przyczyniających się do zrównoważonego gospodarowania gruntami (w celu ochrony gleb, wód, klimatu), ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, różnorodności krajobrazu oraz ochrony zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt. Działanie stwarza zachętę finansową dla rolników, beneficjentów, którzy dobrowolnie decydują się na prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z ustalonymi w nim wymogami. Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne stanowią rekompensatę tych utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Realizacja zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych przyczynia się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii. Wspiera zrównoważony rozwój i efektywne zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych. Przyczynia się również do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienie usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk i krajobrazów. Od 2023 roku nie będzie można podejmować nowych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach PROW 2014-2020. Podjęte dotychczas zobowiązania będą wyłącznie kontynuowane do czasu ich zakończenia. Po 15 marca 2023 roku rolnicy będą mogli dobrowolnie podjąć zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Interwencji PS dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Przygotowano 7 interwencji: dwie dotyczą ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków, kolejna ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000. Są one związane z trwałymi użytkami zielonymi. Zaproponowana jest interwencja Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych polegająca na ochronie dawnych odmian drzew owocowych, nieprzydatnych do uprawy towarowej, lecz stanowiących cenne dziedzictwo i zasób genetyczny. Dwie następne interwencje dotyczą zachowania zasobów genetycznych roślin i zwierząt. Kolejna, zupełnie nowa interwencja Bioróżnorodność na gruntach ornych ma za zadanie wzbogacenie bioróżnorodności i krajobrazu wiejskiego oraz zapewnienie miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających i ptaków krajobrazu rolniczego.

Bioróżnorodność jest wokół nas, stanowimy jej część, ma decydujący wpływ na nasze otoczenie i funkcjonowanie ekosystemów.

W odniesieniu do rolnictwa i terenów wiejskich różnorodność biologiczną możemy postrzegać jako różnorodność gatunków dziko żyjących zamieszkujących pola i trwałe użytki zielone oraz różnorodność gatunków udomowionych, hodowanych i uprawianych. Dotyczy to również gatunków dziko żyjących, będących ich przodkami, nawet jeśli nie występują na obszarach rolniczych. Zadania doradztwa rolniczego skierowane będą na edukację mieszkańców obszarów wiejskich oraz na pomoc przy realizacji podjętych zobowiązań w zakresie ekoschematów, pakietów genetycznych RŚK i innych zadań mających wpływ na zachowanie bioróżnorodności obszarów rolniczych.

Udzielanie porad rolnikom będzie odbywało się również w poprzez telefon, sms, e-mail oraz komunikatory społeczne.

Tab. 22. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		3454

Tab. 23. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy – wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe formy		Łączna liczba odbiorców (3+5+7)
			Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.10.P.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	3454					3454
Z.10.P.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	1340					1340
Z.10.P.2.	Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	2007					2007
Z.10.P.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	107					107

Zadanie 11.

Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej

W ramach realizacji zadania prowadzone będzie doradztwo ekonomiczno-organizacyjne dla rolników i upowszechnianie nowoczesnych i skutecznych metod zarządzania gospodarstwem. Prowadzona będzie analiza sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych i badanie koniunktury w rolnictwie, prezentowane zostaną zasady rachunku ekonomicznego w rolnictwie i upowszechniane informacje na temat rozliczania podatku VAT w rolnictwie.

Zadanie ma na celu popularyzację wśród rolników rachunkowości uproszczonej, czyli ewidencji przychodów i rozchodów, która pozwala na bieżąco oceniać efektywność ekonomiczną działań i inwestycji w gospodarstwie rolnym.

Realizacja zadania ma na celu również wskazywanie rolnikom źródeł ryzyka w gospodarstwach, edukację w zakresie dobierania właściwych instrumentów zarządzania ryzykiem oraz prezentowanie krajowego wsparcia w zakresie zapobiegania ryzykom oraz łagodzenia jego skutków. Promowane będą wśród rolników ubezpieczenia upraw i zwierząt gospodarskich, co może mieć pozytywny wpływ na zrównoważony rozwój gospodarstw oraz ich stabilizację poprzez zmniejszenie niepewności działania, utrzymanie płynności finansowej, tym samym zapewnienie rentowności oraz stabilizacji dochodów.

Jednym ze sposobów prowadzenia analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych są kalkulacje opłacalności produkcji rolnej stanowiące narzędzie rachunku ekonomicznego mające na celu przewidywanie efektów różnych rozwiązań organizacyjnych i ekonomicznych. Kalkulacje rolnicze są uśrednionymi wyliczeniami, mającymi charakter poglądowy, które mogą służyć jedynie jako materiał pomocniczy do sporządzania określonych wyliczeń, będących elementem analizy bieżącej produkcji, jak też planowania działalności rolniczej. Przyjęte parametry mogą się zmieniać w zależności od gospodarstwa dla którego sporządza się kalkulację rolniczą, a precyzyjnych obliczeń w odniesieniu do konkretnych warunków można dokonać na bazie danych zgodnych z tym, co dzieje się w analizowanym gospodarstwie. Dane o kosztach i opłacalności produkcji wykorzystywane są do podejmowania decyzji bieżących i planowania produkcji rolniczej przez rolników. Kalkulacje poszczególnych działalności mają służyć rolnikom jako odpowiedź przy przeprowadzaniu własnych rachunków ekonomicznych.

Innym zadaniem planowanym do wykonania będzie badanie koniunktury w rolnictwie. Ankiety opracowuje Instytut Rozwoju Gospodarczego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Badanie odbywa się w cyklu kwartalnym, a dotyczy aktualnej sytuacji ekonomicznej w gospodarstwie rolnym, planowanych inwestycji, kredytów, wykorzystania środków unijnych. Na podstawie zebranego materiału od rolników powstają „Zeszyty koniunktury w gospodarce polskiej” obejmujące zbiór informacji dotyczących aktywności ekonomicznej ankietowanych anonimowo respondentów.

Udzielanie porad rolnikom będzie odbywało się również w poprzez telefon, sms, e-mail oraz komunikatory społeczne.

Tab. 24. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
2.	Porada indywidualna		3406
4.	Pozostałe formy	5	207

Tab. 25. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Analiza gospodarstwa	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe formy w obszarze analiz		Łączna liczba odbiorców (3+4+6+8)
				Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Z.11.C	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych		3026			2	28	3054
Z.11.C.1.	Rachunkowość rolna		1845					1845
Z.11.C.2.	Rachunkowość podatkowa		991			2	28	1019
Z.11.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe		190					190
Z.11.I	Zarządzanie gospodarstwem rolnym		380			3	179	559
Z.11.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym		109			1	9	118
Z.11.I.2.	Wyliczanie dochodów kosztów, i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej		236			2	60	296
Z.11.I.3.	Badanie koniunktury w rolnictwie		35				110	145

W pozostałych formach zostały ujęte: ankiety „Badania koniunktury w rolnictwie” realizowane dla SGGW (110) i demonstracje (zadania wdrożeniowe – 5 w 97 gospodarstwach).

Tematyka demonstracji:

Z.11.C.2.: E/2 Wdrożenie i prowadzenie zapisów księgowych pod potrzeby rozliczania podatku VAT na zasadach ogólnych; *jest to rachunkowe sprawdzenie opłacalności przejścia na ogólne zasady rozliczania VAT poprzez wypełnienie specjalnego arkusza kalkulacyjnego „CZY VAT?”.* Przedstawienie rolnikowi obowiązującej dokumentacji w rozliczeniach VAT, ułatwienie uzasadnienia ekonomicznego rezygnacji ze statusu rolnika ryczałtowego i pomoc w doprecyzowaniu długofalowej wizji działalności rolniczej.

E/4 Analiza struktury kosztów działalności operacyjnej w gospodarstwie rolnym na podstawie rozliczeń podatku VAT; *jest to wykazanie skali kosztów działalności operacyjnej – analiza gospodarowania.*

Z.11.I.2.: E/3 Analiza przychodów oraz kosztów działalności produkcyjnej i sprzedażowej gospodarstwa w oparciu o zastosowanie kalkulacji kosztów:

a) doradztwo ekonomiczne związane z podnoszeniem efektywności produkcji zwierzęcej;

b) doradztwo ekonomiczne związane z podnoszeniem efektywności produkcji roślinnej;

Zadania prowadzone są pod kątem analizy finansowej gospodarstwa poprzez obliczenie pełnych kosztów ponoszonych na produkcję określonej działalności rolniczej w gospodarstwie. Ze względu na

to, że ceny zbytu produktów i ceny środków do produkcji są cenami rzeczywistymi, wyniki uzyskane są faktyczne dla konkretnego gospodarstwa na konkretny produkt. Po przeprowadzeniu obliczeń wiarygodne jest doradztwo na temat poprawienia organizacji, technologii i ekonomiki produkcji. Tematyka dotycząca tego zadania pozwoli na ocenę dotychczasowej działalności i planowanie na przyszłość skali produkcji.

Po zebraniu zapisów sporządzone zostaną dwie analizy – produkcja roślinna i produkcja zwierzęca.

Z.11.I.3.: E/1 Analiza ekonomiczna gospodarstwa rolnego (z ewentualnym uwzględnieniem działalności pozarolniczej); w gospodarstwie analizowane są inwestycje przy wsparciu środków zewnętrznych (kredytu) wymagające przeliczenia, czy jest to inwestycja celowa pod względem wzrostu wyniku ekonomicznego oraz czy dla konkretnego gospodarstwa spłata zobowiązań i obsługi nie będzie zbyt dużym obciążeniem. Opracowany zostanie biznesplan jako zadanie upowszechnieniowe, który na w/w pytania powinien dać odpowiedź.

Gromadząc dane do takich wyliczeń zdobywane są informacje, które pozwolą na sporządzenie analizy porównawczej.

Zadanie 12.

Udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalanie wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r.- Prawo łowieckie

Zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz. 67 t.j.) pracownicy Ośrodków Doradztwa Rolniczego zostali wpisani do składu komisji szacujących szkody łowieckie. Poszkodowani rolnicy często zwracają się do nas w kwestiach związanych z terminami szacowania, terminami powołania komisji, składami komisji, wysokością odszkodowania, sposobami ustalania wysokości odszkodowania za szkody w poszczególnych uprawach.

Tab. 26. Udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalanie wysokości odszkodowania za te szkody wg form

Lp.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Szacowanie szkody łowieckiej (zakończone protokołem)	
2.	Informacja	

Zadanie 13.

Ocena i akceptacja planów restrukturyzacji, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne (Dz. U. z 2019 r. poz. 33) w celu uzyskania pomocy publicznej podmiot prowadzący gospodarstwo rolne jest zobowiązany opracować plan restrukturyzacji, który zawiera m.in. opis sytuacji gospodarstwa rolnego oraz prognozę efektów ekonomiczno-finansowych i oczekiwane wyniki planowanej restrukturyzacji.

Zadanie nie będzie realizowane. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi zasad udzielania kredytów na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej (linia KR) oraz zasad udzielania pożyczek na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej (symbol NP3) pomoc mogła zostać udzielana nie później niż do dnia 31.12.2021 r.

Tab. 27. Ocena i akceptacja planów restrukturyzacji wg form

Lp.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Informacja	
2.	Porada indywidualna	
3.	Pozostałe formy oceny planów restrukturyzacji	

C.2. Usługi odpłatne realizowane na podstawie art. 4.4 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego

Tab. 28. Płatne usługi na rzecz gospodarstw rolnych

Lp.	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Liczba
1	2	3	4
1.	Prowadzenie rachunkowości, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	245
1.a.	Księgowość uproszczona dla klientów	Liczba odbiorców	5
1.b.	Inne /jakie: VAT	Liczba odbiorców	240
3.	Ocena użyteczności maszyn rolniczych Badanie sprawności technicznej opryskiwaczy	Liczba atestacji/kalibracji	1077
4.	Prowadzenie działalności laboratoryjnej	Liczba analiz	3320
6.	Sporządzanie planów nawozowych lub planów przechowalnictwa nawozów naturalnych	Liczba odbiorców	389
7.	Sporządzanie planów działalności rolno-środowiskowej, planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	255
7.a.	Plany działalności rolnośrodowiskowej	Liczba odbiorców	208
7.b.	Plany działalności ekologicznej	Liczba odbiorców	47

Tab. 29. Prowadzenie działalności wydawniczej

Lp.	Tytuły wydawnictw	Łączny nakład
1	2	3
1	Lubelskie Aktualności Rolnicze	49500 (4500 x 11)

Tab. 30. Działalność szkoleniowa nie związana z realizacją zadań nieodpłatnych

Lp.	Tytuły szkoleń/kursów	Liczba form	Liczba uczestników
1	2	3	4
1	doradztwo w zakresie ŚOR	3	50
2	stosowanie ŚOR	151	3693
3	integrowana produkcja	2	60
4	kursy operatorów kombajnów zbożowych	2	50

Tab. 31. Wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych

Lp.	Tematyka wniosków	Liczba odbiorców
1	2	3
1	Dopłaty bezpośrednie	10542
2	Modernizacja gospodarstw rolnych	6
3	Premie dla młodych rolników	19
4	Dopłaty do materiału siewnego	56
5	Restrukturyzacja małych gospodarstw	115
6	Biznes plan	1
7	Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanowymi - wniosek i plan	3
8	Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej - wniosek i plan	1
9	Inne usługi: wypełnianie rejestrów działalności rolnośrodowiskowej, Czyste Powietrze, regeneracja gleb (wapnowanie); dobrostan zwierząt	206

Tab. 32. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

Lp.	Tytuł przedsięwzięcia	Ogólna informacja o przedsięwzięciu
1	2	3
1.	Międzynarodowe Sympozjum Pszczelarskie w Lublinie i Pszczelej Woli	Sympozjum Pszczelarskie organizowane w dniach 20-22 stycznia 2023 r. LODR w Końskowoli wspólnie z Zespołem Szkół Rolniczych CKZ w Pszczelej Woli w dniach 21-22 stycznia 2023 r. będą odpowiedzialni za organizację Sympozjum w Pszczelej Woli.

Tab. 33. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

Lp.	Tytuł przedsięwzięcia	Liczba form	liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Sympozjum	1	200

Prowadzenie kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej.	Ośrodki doradztwa rolniczego nie mogą prowadzić kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.
--	---

Pozostała działalność odpłatna

Prowadzenie działalności hotelarskiej i gastronomicznej	Ilość
konferencje, szkolenia	10
przygotowanie i wydanie posiłków	17 000
udzielenie noclegów dla gości	900

Wyszczególnienie	Charakterystyka/opis
Gospodarka Pasieczna	
Matki pszczele	Matki unasiennione sztucznie ze sprawdzonym czerwieniem - reprodukcyjne
	Matki unasiennione sztucznie bez sprawdzonego czerwienia - reprodukcyjne
	Matki unasiennione sztucznie ze sprawdzonym czerwieniem –użytkowe
	Matki unasiennione sztucznie bez sprawdzonego czerwienia – użytkowe
	Matka unasienniona naturalnie ze sprawdzonym czerwieniem
	Matki nieunasiennione w zależności od rasy i linii pszczół
	Matka pszczela użytkowa nieunasienniona
Miód	Miód wielokwiatowy
Wyroby z wosku	Wyroby z wosku
Propolis	Produkt pszczeli
Plody rolne	
Zboża ozime i jare	Ziarno - pszenica ozima, pszenica jara. Jęczmień ozimy. Jęczmień jary, pszenżyto ozime, pszenżyto jare, owies, żyto ozime
Oleiste	Nasiona - rzepak ozimy, słonecznik
Bobowate	Nasiona - bobik, groch jadalny, groch pastewny, wyka, soja, łubin żółty, łubin wąskolistny łubin biały
Kukurydza	Nasiona
Buraki cukrowe	Korzenie
Ziemniaki	Bulwa - odmiany jadalne i odmiany skrobiowe

Owoce ziarnkowe	Jabłka, gruszki
Owoce pestkowe	Wiśnie
Owoce jagodowe	Porzeczki czarne, aronia
Orzechy	Leszczyna wielkoowocowa, orzech włoski
Warzywa	Cebula, buraki ćwikłowe
Usługi sprzętem rolniczym	
Atestacja opryskiwaczy polowych i sadowniczych	
Uprawa gleby agregatem	
Glebogryzowanie	
Kultywatorowanie	
Orka	
Gleboszowanie	
Kombajn do zbioru wiśni i śliw FELIX/Z (ciągnik z operatorem)	
Zbiór jabłek przemysłowych kombajnem	
Kombajnowanie porzeczek, aronii, agrestu	
Mechaniczne cięcie drzew i krzewów	
Rozdrabnianie gałęzi	
Wyorywanie krzewów – wyorywaczem szkółkarskim	
Karczowanie karp karczownikiem	
Podcinanie pielęgnacyjne korzeni upraw sadowniczych	
Sadzenie krzewów jagodowych sadzarką	
Siew nawozów i wapna	
Wynajem rozsiewacza do wapna i sadzarki do porzeczek	
Siew zbóż, rzepaku, kukurydzy, buraków, wybranych warzyw	
Czyszczenie nasion i ziarna	
Transport (ciągnik, wózek widłowy przyczepa i operator)	
Koszenie i rozdrabnianie	
Sadzenie krzewów jagodowych,	

C.3. Zadania realizowane w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)

Zadania planowane do wykonania w Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w 2023 roku w zakresie SIR są zbieżne z zapisami o których mowa, w art. 55 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz w § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) oraz realizacji Planu operacyjnego KSOW na lata 2022–2023 na poziomie województwa.

Wykonywane zadania mają na celu ułatwienie tworzenia oraz funkcjonowania sieci kontaktów pomiędzy rolnikami, podmiotami doradczymi, jednostkami naukowymi, przedsiębiorcami sektora rolno-spożywczego oraz pozostałymi podmiotami wspierającymi upowszechnianie innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Zaproponowane operacje własne do Planu operacyjnego KSOW na lata 2022-2023 w zakresie SIR mają upowszechnić innowacyjne rozwiązania w produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz przetwórstwie, pokazać innowacyjne rozwiązania dotyczące produkcji miodu i produktów pszczelich, upowszechnić wiedzę oraz dobre praktyki w przetwórstwie i rolnictwie. Kontynuowane będzie doradztwo w zakresie tworzenia grup operacyjnych oraz wsparcie organizacyjne grup już funkcjonujących w ramach działania „Współpraca” i upowszechnienie efektów pracy tych grup.

Tab. 34. Operacje własne planowane do realizacji w ramach SIR

Lp.	Tytuł operacji	Cele i przedmiot operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto operacji
			liczba form	liczba odbiorców		
1	2	3	4	5	6	7
1	Nowoczesne rozwiązania w prowadzeniu pasieki hodowlanej	Głównym celem operacji jest zapoznanie uczestników z innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie gospodarki pasiecznej oraz zwalczania chorób i szkodników pszczół. Przedmiotem operacji jest realizacja warsztatów, dotyczących tematyki innowacyjnych rozwiązań w pszczelarstwie oraz krajowego wyjazdu studyjnego. W trakcie wyjazdu uczestnicy zwiedzą kultowe dla pszczelarzy miejsca nauki i wiedzy, gdzie wysłuchają wykładów z zakresu nowoczesnych technik utrzymania pszczół.	Warsztaty – 1 Wyjazd studyjny - 1	15 15	Od 01.01.2023-31.12.2023	25 000,00 zł

2	Lubelskie Forum Innowacji Rolniczych	Celem operacji jest poszerzenie wiedzy i wymiana doświadczeń w zakresie innowacji w rolnictwie, upowszechnienie wiedzy dot. rolnictwa precyzyjnego oraz innowacyjnych technologii produkcji rolniczej. Organizacja konferencji połączonej z panelami dyskusyjnymi, ma również na celu tworzenie sieci kontaktów i współpracy pomiędzy partnerami, usprawniając transfer wiedzy między nauką a praktyką. Konferencja będzie okazją do poznania się, nawiązania współpracy oraz wymiany doświadczeń, które w przyszłości będą skutkowały utworzeniem grup operacyjnych w ramach działania „Współpraca”.	Konferencja – 1	150	Od 01.01.2023-31.12.2023	55 000,00 zł
3	Woda w rolnictwie - dobre praktyki gospodarowania zasobami wodnymi	Celem operacji jest upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w zakresie racjonalnej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich, propagowanie nowoczesnych, sprzyjających środowisku metod gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także wymiana wiedzy, doświadczeń pomiędzy członkami Lokalnych Partnerstw ds. wody, ekspertami z dziedziny hydrologii w rolnictwie, meteorologii, inżynierii i ochrony środowiska, przedstawicielami doradztwa rolniczego, a także rolnikami i mieszkańcami obszarów wiejskich zainteresowanymi ww. tematem. Przedmiotem operacji jest organizacja szkoleń i wyjazdu studyjnego krajowego.	Szkolenie – 3 Wyjazd studyjny - 1	60 25	Od 01.01.2023-31.12.2023	70 000,00 zł
4	Wyspa Innowacji	Celem operacji jest przekazanie informacji na temat innowacyjnych rozwiązań możliwych do wdrożenia w gospodarstwie rolnym warunkujących spełnienie wymogów Europejskiego Zielonego Ładu, wzrost dochodu rolniczego oraz wymiana wiedzy i doświadczeń w tym zakresie pomiędzy uczestnikami operacji. Przedmiotem operacji jest zorganizowanie stoiska wystawienniczego "Wyspa Innowacji" na Polu Doświadczalno-Wdrożeniowym podczas Dnia Otwartych Drzwi organizowanego przez	Stoisko wystawiennicze – 1 Pokazy polowe - 3	150 150	Od 01.01.2023-31.12.2023	40 000,00 zł

		Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli.				
5	Lubelscy serowarzy - zespół tematyczny	Celem operacji jest inicjowanie wymiany wiedzy i doświadczeń, identyfikacja bieżących problemów oraz poszukiwanie możliwości ich rozwiązania pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk w zakresie serowarstwa. Przedmiotem operacji są: szkolenia i wyjazd studyjny obejmujące zagadnienia z przetwórstwa mleka, produkcji i sprzedaży żywności pochodzenia zwierzęcego w ramach RHD bądź MLO, ulepszone receptury serów podpuszczkowych, wytwarzanie serów w warunkach domowych oraz sprzedaż wytworzonych produktów bezpośrednio konsumentowi finalnemu, a więc promowanie krótkich łańcuchów dostaw.	Wyjazd studyjny - 1 Szkolenia - 3	25 50		Od 01.01.2023-31.12.2023 70 000,00 zł
6	Mała przedsiębiorczość na obszarach wiejskich	Celem operacji jest ułatwianie transferu wiedzy w zakresie podejmowania nowych inicjatyw wspierających przedsiębiorczość na obszarach wiejskich w zakresie przetwórstwa i wytwarzania żywności, prowadzenia turystyki oraz lokalnych punktów usługowych. Przedmiotem operacji jest realizacja 4 filmów na temat nowych inicjatyw wspierających przedsiębiorczość na obszarach wiejskich w zakresie przetwórstwa żywności i krótkich łańcuchów dostaw; tworzenia i rozwijania turystyki wiejskiej; innowacyjnych form przedsiębiorczości.	Film - 4	1500		Od 01.01.2023-31.12.2023 40 000,00 zł
7	Innowacyjne podejście do ziół uprawnych i dziko rosnących	Celem operacji jest transfer wiedzy na temat innowacyjnych metod wytwarzania produktów z wykorzystaniem ziół, a także ich doboru pod kątem innowacyjnego zastosowania w różnych dziedzinach życia. Przedmiotem operacji jest organizacja warsztatów i dwóch szkoleń w zakresie uprawy, zbieractwa oraz wykorzystania i możliwości przetwarzania ziół uprawnych i dziko rosnących.	Warsztaty - 1 Szkolenie - 2	20 40		Od 01.01.2023-31.12.2023 45 000,00 zł

8	Przetwórstwo szansą dla niewielkich producentów rolnych	Celem operacji jest rozpowszechnianie wśród mieszkańców obszarów wiejskich województwa lubelskiego przetwórstwa owoców, warzyw i mięsa z własnego gospodarstwa na małą skalę oraz promowanie krótkich łańcuchów dostaw. Przedmiotem operacji jest organizacja 4 warsztatów dla rolników i przetwórców, przy współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie.	Warsztaty - 4	60	Od 01.01.2023-31.12.2023	55 000,00 zł
---	---	--	---------------	----	--------------------------	--------------

Tab. 35. Zadania planowane w ramach SIR z uwzględnieniem tematów i form

Lp.	Tytuł operacji	Forma	Liczba form	Liczba uczestników/ odbiorców/nakład
1	2	3	4	5
1.	Nowoczesne rozwiązania w prowadzeniu pasieki hodowlanej	Pokaz (Warsztaty)	1	15
2.	Nowoczesne rozwiązania w prowadzeniu pasieki hodowlanej	Szkolenie wyjazdowe (Wyjazd studyjny)	1	15
3.	Lubelskie Forum Innowacji Rolniczych	Konferencja	1	150
4.	Woda w rolnictwie - dobre praktyki gospodarowania zasobami wodnymi	Szkolenie	3	60
5.	Woda w rolnictwie - dobre praktyki gospodarowania zasobami wodnymi	Szkolenie wyjazdowe (Wyjazd studyjny)	1	25
6.	Wyspa Innowacji	Stoisko informacyjno-promocyjne (Stoisko wystawiennicze)	1	150
7.	Wyspa Innowacji	Pokazy polowe	3	150
8.	Lubelscy serowarzy - zespół tematyczny	Szkolenie wyjazdowe (Wyjazd studyjny)	1	25
9.	Lubelscy serowarzy - zespół tematyczny	Szkolenie	3	50

10.	<i>Mała przedsiębiorczość na obszarach wiejskich</i>	Pozostała działalność informacyjna (Film)	4	1500
11.	<i>Innowacyjne podejście do ziół uprawnych i dziko rosnących</i>	Pokaz (Warsztaty)	1	20
12.	<i>Innowacyjne podejście do ziół uprawnych i dziko rosnących</i>	Szkolenie	2	40
13.	<i>Przetwórstwo szansą dla niewielkich producentów rolnych</i>	Pokaz (Warsztaty)	4	60

C.4. Zadania finansowane z innych źródeł, w tym w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

Tab. 36. Projekty i zadania finansowane z innych źródeł

Lp.	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródło finansowania
			liczba form	liczba odbiorców			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Książki rachunkowości - Polski FADN	Zbieranie danych rachunkowych PL FADN		883	01.01.2023 – 31.12.2023	W 2022 r.: 1 982 100,00 zł a na 2023 r. będzie znany w II kwartale 2023 r.	IERiGŻ w Warszawie PIB
2	Programy w ramach wsparcia korzystania z usług doradczych - KUD			5355			
2a	„Wsparcie korzystania z usług doradczych” – KUD – II Edycja	Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.	2504 umowy	2504 rolników	07.04.2021-30.06.2023	15 988 540,80 zł	EFROW – 63,63 % Krajowe środki publiczne - 36,37 %

		<p>Poprawianie wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek a także zróżnicowania produkcji rolnej.</p> <p>Realizacja dwuletnich programów doradczych dla 2504 rolników prowadzących gospodarstwa rolne w województwie lubelskim.</p>					
2b	Wsparcie korzystania z usług doradczych” – KUD – III Edycja	<p>Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami. Poprawianie wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek a także zróżnicowania produkcji rolnej.</p> <p>Realizacja dwuletnich programów doradczych dla 2851 rolników prowadzących gospodarstwa rolne w województwie lubelskim.</p>	2851 umów	2851 rolników	Umowa nie podpisana	19 658 642,85 zł	<p>EFRRROW – 63,63 %</p> <p>Krajowe środki publiczne - 36,37 %</p>
3	„Transfer wiedzy i działalność informacyjna” - „Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne”	<p>Celem projektu jest organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla 8700 ostatecznych odbiorców pn. „Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne” w ramach poddziałania „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.</p>	348 szkoleń	8700 rolników	05.04.2022-30.06.2024	6 525 000,00 zł	EFRRROW – 63,63 %

Tab. 37. Zadania planowane w ramach projektów z uwzględnieniem tematów i form

Lp.	Tytuł projektu	Forma	Liczba form	Liczba uczestników/ odbiorców/nakład
1	2	3	4	5
1	Książki rachunkowości - Polski FADN	Liczba książek	883	883
2	Programy w ramach wsparcia korzystania z usług doradczych - KUD	Liczba umów	5355	
2a	„Wsparcie korzystania z usług doradczych” – KUD – II Edycja	Liczba umów	2504	Świadczenie usługi doradczej dla 2504 rolników z woj. lubelskiego
2b	„Wsparcie korzystania z usług doradczych” – KUD – III Edycja	Liczba umów	2851	Świadczenie usługi doradczej dla 2851 rolników z woj. lubelskiego
3	„Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne”	Liczba szkoleń	348	8700 ostatecznych odbiorców

Dodatkowo Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli jako Partner Konsorcjum planuje do realizacji następujące projekty:

- 1) „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” – „Ochrona różnorodności biologicznej w warunkach produkcji rolnej” – Liderem konsorcjum jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, członkami konsorcjum są również pozostałe Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz Wielkopolska Izba Rolnicza. Celem projektu jest organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla 1950 ostatecznych odbiorców z województwa lubelskiego pn. „Ochrona różnorodności biologicznej w warunkach produkcji rolnej” w ramach poddziałania „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Okres trwania 25.04.2022-30.03.2024. Budżet LODR w Końskowoli 1 404 000,00 zł. EFRROW – 63,63 %. Krajowe środki publiczne - 36,37 %.
- 2) „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” - „Wsparcie dla obiektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” - Liderem konsorcjum jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Radomiu, członkami konsorcjum są również pozostałe Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz 7 Instytutów. Celem projektu „Wsparcie dla obiektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” w ramach działania

„Transfer wiedzy i działalność informacyjna” jest założenie obiektów demonstracyjnych w gospodarstwach prowadzących produkcję w systemie rolnictwa ekologicznego (roślinnego lub zwierzęcego), prowadzących przetwórstwo surowców ekologicznych. Na obiektach zostaną przeprowadzone demonstracje dla 750 uczestników z woj. lubelskiego.

W ramach projektu zorganizowane zostaną również 3 seminaria dla 150 uczestników na których zostaną przedstawione i omówione obiekty demonstracyjne prowadzone w gospodarstwach ekologicznych. Okres trwania 20.06.2022-31.12.2024. Budżet LODR w Końskowoli 2 022 565,95 zł. EFRROW – 63,63 %. Krajowe środki publiczne - 36,37 %.

- 3) **„Transfer wiedzy i działalność informacyjna” - „Wsparcie dla obiektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” - Demonstracje z zakresu nowoczesnych technologii chowu i hodowli bydła ras mięsnych - Liderem konsorcjum jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, członkami konsorcjum są również pozostałe Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Instytut Zootechniki oraz SGGW.** Celem projektu „Wsparcie dla obiektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” jest założenie obiektów demonstracyjnych w gospodarstwach prowadzących produkcję bydła mięsnego. W województwie lubelskim planowanych do założenia są 3 obiekty. Na obiektach zostaną przeprowadzone demonstracje dla 300 uczestników z woj. lubelskiego (umowa jeszcze nie podpisana).
- 4) **„Transfer wiedzy i działalność informacyjna” - „Dobre praktyki wodne” - Liderem konsorcjum jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, członkami konsorcjum są również pozostałe Ośrodki Doradztwa Rolniczego.** Celem projektu jest organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla 720 ostatecznych odbiorców z województwa lubelskiego pn. „Dobre praktyki wodne” w ramach poddziałania „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (umowa jeszcze nie podpisana).
- 5) **Konkurs Agroliga 2022/2023 - etap wojewódzki - III edycja** - zgodnie z Umową nr KSOW/6/2022/030 z dnia 11.07.2022 r. zawartą pomiędzy CDR w Brwinowie a Podlaskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Szepietowie. Celem projektu jest przeprowadzenia konkursu Agroliga 2023 – etap wojewódzki III edycja. Liderem jest Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, partnerami są: LODR w Końskowoli oraz Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego i Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
- 6) **Projekt AgroFossilFree w ramach Programu Ramowego Horyzont 2020** – CERTH- Koordynator projektu, AU, AUA, IUNG, CEMA, REScoop, ECAF, L&F (SEGES), CONFAGRICOLTURA, AGENSO, DELPHY, TEAGASC, WIP, TTA, INI – uniwersytety, instytuty badawcze, jednostki doradztwa rolniczego, podmioty prywatne (Grecja, Dania, Hiszpania, Włochy, Niemcy, Irlandia, Belgia, Holandia). Projekt zakłada wymianę informacji dotyczących wykorzystania energii w rolnictwie, zastosowania OZE, innowacyjnych technologii związanych z ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych. Przeprowadzanie badań ankietowych wśród rolników. Organizację szkoleń dla rolników dotyczących strategii i technologii ograniczających negatywny wpływ rolnictwa na środowisko. Upowszechnianie informacji

i efektów badań prowadzonych podczas projektu poprzez szkolenia, informacje na stronie internetowej, popularyzację platformy AgEnergy Platform. Udział w międzynarodowych warsztatach i spotkaniach brokerskich. Termin realizacji: 01.10.2020-30.09.2023.

Efekty współpracy: Przeprowadzenie 60 badań ankietowych wśród rolników (po 20 związanych z produkcją polową, zwierzęcą i pod osłonami); Przeprowadzenie wywiadów z 5 ekspertami z dziedziny OZE - doradcami, pracownikami CDR, uniwersytetów, oraz firm prywatnych; Organizacja 3 warsztatów dla rolników dotyczących wykorzystania energii w rolnictwie i praktyk energooszczędnych; Udział w Transnational Innovation Workshops (Grecja, Polska, Dania) i spotkaniu w Brukseli.

D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem

Tab. 38. Współpraca z instytucjami krajowymi i samorządem

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/cel współpracy
1	2	3
1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Konsultacje, współpraca przy organizacji szkoleń, informacje i porady o formach i możliwościach pozyskiwania funduszy na rzecz rozwoju rolnictwa i jego otoczenia oraz rozwoju obszarów wiejskich, pomoc w kompletowaniu dokumentów z działań PROW; konsultacje w zakresie sporządzania wniosków na dopłaty bezpośrednie i innych, np. pomoc de minimis (dopłata do zużytego materiału siewnego), pomoc publiczna.
2	Krajowy Ośrodek Wsparcie Rolnictwa	Konsultacje w zakresie działań dotyczących: wsparcia systemów jakości żywności, działań informacyjnych i promocyjnych. Informacja rynkowa – przekazywanie cen skupu i cen targowiskowych wybranych produktów rolnych, monitoring zbioru zbóż i rzepaku, przezimowanie roślin. Konsultacje w sprawach dotyczących nabywania gruntów, Ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego – opinie w przedmiocie posiadanych predyspozycji do należytego prowadzenia gospodarstwa rolnego.
3	KRUS, ZUS	Konsultacje w zakresie rent i emerytur, ubezpieczenia rolnicze; Organizacja konkursu „Bezpieczne gosp. rolne” (komisyjna lustracja zgłoszonych gosp.) oraz konkursów w zakresie BHP w rolnictwie. Werbowanie kandydatów do w/w konkursów. Wspólne szkolenia dla rolników; Współpraca dot. BHP w gospodarstwie rolnym.
4	Banki, banki spółdzielcze, banki zrzeszające banki spółdzielcze oraz izba gospodarcza zrzeszająca banki spółdzielcze	Konsultacje w sprawie kredytów preferencyjnych i innych form wsparcia dla rolników, kredytów rolniczych, zasad sporządzania biznesplanów.

5	Izby rolnicze oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych	Wspólna organizacja szkoleń, wymiana informacji, konsultacje aktualnych problemów z zakresu rolnictwa, współpraca w obszarze szacowania strat poniesionych przez zwierzyńę leśną, współpraca w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.
6	Regionalne zarządy gospodarki wodnej	Konsultacje dotyczące ochrony środowiska i zasobów naturalnych, przepisy prawne, rozwiązywanie problemów związanych z wprowadzaniem nowego prawa wodnego.
7	Placówki oświatowe w zakresie prowadzenia szkoleń zawodowych wynikających z potrzeb lokalnego rynku pracy	Działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji rolniczych przez młodych rolników.
8	Lokalne i regionalne organizacje wspierania przedsiębiorczości	Konsultacje, wymiana doświadczeń, wspólne organizowanie szkoleń, współpraca z Lokalnymi Grupami Działania i Kołami Gospodyń Wiejskich, wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących możliwości rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
9	Szkoły, szkoły wyższe, placówki badawczo-rozwojowe i placówki naukowe PAN	Współpraca w zakresie: organizacji szkoleń, warsztatów i wymiany wiedzy; współpraca ze szkołami w zakresie edukacji ekologicznej, kształtowania postaw sprzyjających środowisku oraz wdrażania podstaw rolnictwa ekologicznego; współpraca w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w zakresie transferu innowacji od nauki do praktyki; ustalanie listy zalecanych odmian do uprawy na terenie woj. lubelskiego; sygnalizacja agrofagów; monitorowanie zaawansowania zbioru ziemniaków; współpraca w zakresie analizy laboratoryjnej gleby; szacowania szkód łowieckich; zbieranie danych ankietowych; rachunkowość rolna PL FADN; (Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB w Warszawie, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Państwowy Instytut Weterynaryjny PIB w Puławach, Instytut Nowych Syntez Chemicznych w Puławach, Biowet w Puławach, Instytut Ochrony Roślin PIB w Poznaniu, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w Radzikowie, Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej, Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Lublinie, Dyrekcja Lasów Państwowych, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie, szkoły podstawowe, szkoły średnie).

10	Jednostki administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego	Promocja działalności LODR, upowszechnianie informacji o inicjatywach podejmowanych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, współpraca w zakresie wspierania inicjatyw mających na celu ochronę środowiska, udział w komisjach szacujących straty, udział w sesjach rad powiatów, rad gmin i sołtysów; dyżury gminne, udział w komisjach konkursowych; konsultacje oraz pomoc przy organizacji, przekazywanie ulotek informacyjnych oraz przeprowadzanie wykładów; konsultacje w sprawach rozliczania podatku VAT; zdobywanie i podnoszenie kwalifikacji przez doradców, organizacja stoisk LODR na uroczystościach i dożynkach (Urząd Wojewódzki w Lublinie, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Starostwa Powiatowe, Urzędy Gmin, Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne, Wojewódzki Lekarz Weterynarii, Powiatowe Inspektoraty Weterynarii, Urzędy Skarbowe, Wojewódzki i Powiatowe Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Centrum Doradztwa Rolniczego, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych w Lublinie).
11	Związki zawodowe i społeczno-zawodowe organizacje rolników	Współpraca ze związkami hodowców poszczególnych gatunków zwierząt przy organizacji wystaw, konsultacje, współpraca przy organizacji szkoleń, informacje i porady o formach i możliwościach pozyskiwania funduszy na rzecz rozwoju rolnictwa i jego otoczenia oraz rozwoju obszarów wiejskich, pomoc w kompletowaniu dokumentów z działań PS WPR.
12	Środki masowego przekazu	Przekazywanie do mediów doraźnych i ważnych informacji, którymi zainteresowani są rolnicy, popularyzacja działalności LODR, udzielanie wywiadów propagujących nowe rozwiązania w produkcji rolniczej, przekazywanie aktualnych informacji dotyczących zbioru plodów rolnych, produkcji rolnej, dostępności środków pomocowych.
13	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	Współpraca w ramach koordynacji działań z zakresu szacowania szkód łowieckich zgodnie z ustawą – Prawo łowieckie.
14	Dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich	Współpraca w ramach komisji szacujących szkody łowieckie.

Tab. 39. Współpraca ODR z instytucjami zagranicznymi

Lp.	Kraj	Rodzaj zagranicznej instytucji/ podmiotu współpracującego (np. podmiot doradczy, uczelnia, instytut badawczy itd.)	Rodzaj współpracy (np. organizacja wydarzenia, realizacja projektu, udział w stowarzyszeniu międzynarodowym organizacja wizyty studyjnej itd.)	Przedmiot współpracy (krótki opis 2-3 zdaniowy na czym polega współpraca)	Czas trwania współpracy	Efekt współpracy	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Grecja i inne kraje europejskie (Dania, Hiszpania, Włochy, Niemcy, Irlandia, Belgia, Holandia)	CERTH- Koordynator projektu, AU, AUA, IUNG, CEMA, REScoop, ECAF, L&F (SEGES), CONFAGRICOLTURA, AGENSO, DELPHY, TEAGASC, WIP, TTA, INI – uniwersytety, instytuty badawcze, jednostki doradztwa rolniczego, podmioty prywatne.	Wspólna realizacja projektu AgroFossilFree w ramach Programu Ramowego Horyzont 2020.	Wymiana informacji dotyczących wykorzystania energii w rolnictwie, zastosowania OZE, innowacyjnych technologii związanych z ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych. Przeprowadzanie badań ankietowych wśród rolników. Organizacja szkoleń dla rolników dotyczących strategii i technologii ograniczających negatywny wpływ rolnictwa na środowisko. Upowszechnianie informacji i efektów badań prowadzonych podczas projektu poprzez szkolenia, informacje na stronie internetowej, popularyzację platformy AgEnergy Platform. Udział w międzynarodowych warsztatach i spotkaniach brokerskich.	01.10.2020-30.09.2023	1. Przeprowadzenie 60 badań ankietowych wśród rolników (po 20 związanych z produkcją polową, zwierzęcą i pod osłonami) 2. Przeprowadzenie wywiadów z 5 ekspertami z dziedziny OZE-doradcami, pracownikami CDR, uniwersytetów, oraz firm prywatnych 3. Organizacja 3 warsztatów dla rolników dotyczących wykorzystania energii w rolnictwie i praktyk energooszczędnych 4. Udział w Transnational Innovation Workshops (Grecja, Polska, Dania) i spotkaniu w Brukseli	

E. Wykaz ważniejszych wydarzeń

Tab. 40. Wykaz ważniejszych wydarzeń

L.p.	Nazwa	Termin	Miejsce	Organizator/współorganizator
1	2	3	4	5
1	Dzień Otwartych Drzwi	25.06.2023	Końskowola	LODR w Końskowoli
2	Wystawa Zwierząt Hodowlanych, Maszyn i Urządzeń Rolniczych	30.06.-02.07.2023	Sitno	LODR w Końskowoli
3	Międzynarodowe Sympozjum Pszczelarskie w Pszczelej Woli	21-22.01.2023 r.	Pszczela Wola	Zespół Szkół Rolniczych CKZ w Pszczelej Woli/ LODR w Końskowoli
4	Kiermasz Roślin Ozdobnych	07.05.2023	Końskowola	LODR w Końskowoli
5	Kiermasz Kwiatów i Krzewów	23.04.2023	Sitno	LODR w Końskowoli
6	Jesienny Kiermasz Materiału Szkółkarskiego Owocowego i Ozdobnego	08.10.2023	Końskowola	LODR w Końskowoli
7	Święto Jesieni	trzecia lub czwarta niedziela września 2023	Kazimierz Dolny	Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym/ LODR w Końskowoli

F. Plan wydawniczy

Tab. 41. Plan wydawniczy

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład
1	2	3	4
1	Lubelskie Aktualności Rolnicze	miesięcznik	4500 egz. x 11
2	Zaproszenie Dzień Otwartych Drzwi	Zaproszenie A4 składane do A5	800 szt.
3	Plakat B2 Dzień Otwartych Drzwi w LODR w Końskowoli	Plakat B2	250 szt.
4	Plakat A3 Dzień Otwartych Drzwi	Plakat A3	300 szt.
5	Zaproszenie Wystawa w Sitnie	Zaproszenie A4 składane do A5	500 szt.
6	Plakat B2 Wystawa w Sitnie	Plakat B2	500 szt.
7	Plakat A3 Wystawa w Sitnie	Plakat A3	500 szt.
8	Ulotki Działowe DL	Ulotka DL	5000 szt.
9	Ulotka LODR w Końskowoli DL	Ulotka DL	3000 szt.

G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej

Tab. 42. Kształcenie i doskonalenie kadry własnej

Symbol	Tematyka szkoleń	Planowana liczba uczestników
1	2	3
G.1.	Szkolenia wewnętrzne	416
G.1.1.	Systemy produkcji rolnej	98
G.1.2.	Rozwój obszarów wiejskich	169
G.1.3.	Rolnictwo ekologiczne i zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	48
G.1.4.	Ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	96
G.1.5.	Metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	5
G.2.	Szkolenia zewnętrzne	495
G.2.1.	Systemy produkcji rolnej	110
G.2.2.	Rozwój obszarów wiejskich	172
G.2.3.	Rolnictwo ekologiczne i zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	108
G.2.4.	Ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	67
G.2.5.	Metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	36
G.2.6.	Inne	2

Inne: z zakresu księgowości, kadr i organizacji pracy, teleinformatyki, szacowania szkód łowieckich.

H. PODSUMOWANIE

Tab. 43. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2023 r. z części C1

Lp.	Rodzaj działalności		Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4	5
1	Działalność szkoleniowa	Szkolenie (w tym zdalne)	705	12461
		Szkolenie wyjazdowe		
		Konferencja (w tym zdalna)	15	535
		Razem	720	12 996
2	Działalność doradcza	Porada indywidualna		37797
		Doradztwo grupowe	8	40
		Pozostała działalność doradcza		
		Razem	8	37 837
3	Działalność informacyjna	Informacja		31094
		Broszura		
		Ulotka		
		Info na www.	31	
		Art. w miesięczniku odr	264	
		Inne wydawnictwa		
		Stoisko informacyjno-promocyjne	19	
		Pozostała działalność informacyjna	950	
		Razem	1 264	31 094
4	Działalność upowszechnieniowa	Pokaz	12	
		Demonstracja	39	
		Konkurs	3	
		Olimpiada		
		Targi/wystawy	6	
		Pozostała działalność upowszechnieniowa	14	207
		Razem	74	207

Tab. 44. Zbiorcza informacja na temat płatnych usług na rzecz rolników planowanych do realizacji w 2023 r. z części C2

L.P.	Rodzaj działalności	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1	Działalność szkoleniowa	158	3 853
2	Działalność doradcza		12 915
3	Działalność informacyjna	3 320	
4	Działalność upowszechnieniowa		

Tab. 45. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2023 r. z części C3 i C4

L.P.	Rodzaj działalności	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1	Działalność szkoleniowa	360	9 065
2	Działalność doradcza		6 238
3	Działalność informacyjna	1	
4	Działalność upowszechnieniowa	9	245

Tab. 46. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2023 r.

L.P.	Rodzaj działalności	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1	Działalność szkoleniowa	1 238	25 914
2	Działalność doradcza	8	56 990
3	Działalność informacyjna	4 585	31 094
4	Działalność upowszechnieniowa	83	452

Konkluzje

„Program działalności LODR w Końskowoli na rok 2023” uwzględnia do realizacji priorytety Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, priorytety rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego oraz potrzeby zgłaszane przez beneficjentów świadczonego doradztwa.

W roku 2023 Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli podobnie jak inne działy gospodarki, musi zmierzyć się z negatywnymi skutkami wywołanymi przez epidemię Covid-19, wojnę w Ukrainie, czy kryzys energetyczny, które zachwiały warunkami rynkowymi prowadzenia działalności. Obserwujemy znaczny wzrost cen środków produkcji, cen usług i produktów co zwiększa koszty prowadzonej działalności Ośrodka. Kolejnym ważnym aspektem dla prowadzonej działalności doradczej jest zatwierdzenie przez Komisję Europejską Krajowego Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Proponowane interwencje ukierunkowane na realizację celów klimatycznych i środowiskowych, określonych w ramach warunkowości czy realizację ekoschematów będą dużym wyzwaniem stojącym przed doradztwem rolniczym realizującym szeroki zakres usług.

Rolnictwo to jedna z najtrudniejszych gałęzi gospodarki, która wymaga od rolników bardzo szerokiej wiedzy. Jednocześnie jest to branża, w której występuje wiele czynników zewnętrznych, niezależnych od rolników. Współczesne rolnictwo wymaga wykorzystywania różnorodnych nowoczesnych technologii, które przyczyniają się do zmniejszania ryzyka w produkcji. Jest to szczególnie istotne, biorąc pod uwagę zwłaszcza poprawę wydajności gospodarstwa oraz jego wyniki ekonomiczne. Stąd też w roku 2023 LODR w Końskowoli będzie kontynuował działania mające na celu propagowanie wykorzystywania innowacyjnych technologii w rolnictwie. Upowszechnianiu wiedzy na temat nowoczesnej produkcji rolniczej służą również wydarzenia organizowane przez LODR w Końskowoli: targi, szkolenia, pokazy, konferencje. Planowane w roku 2023 Dni Otwartych Drzwi w Końskowoli, Wystawa Zwierząt, Maszyn i Urządzeń Rolniczych w Sitnie to również forma promowania innowacyjnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, wpływających na zmniejszenie ryzyka w produkcji rolniczej oraz poprawę konkurencyjności producentów na rynku. Efektywne wdrażanie założeń Wspólnej Polityki Rolnej wymaga skutecznego współdziałania jednostek publicznych, funkcjonujących na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich. Szczególną rolę w tym procesie odgrywa publiczne doradztwo rolnicze, realizujące szeroki zakres usług. Konieczne będzie wsparcie odpowiednich technologii i działań, które przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej pozwoliłyby na stopniowe zmniejszanie zużycia chemicznych środków ochrony roślin i nawozów, redukcję emisji gazów cieplarnianych, ograniczanie skutków zmian klimatycznych. Tak gruntowne zmiany wymagają szybkiego i efektywnego podnoszenia poziomu wiedzy rolników, dostępu do technologii i kapitału przy wsparciu doradztwa rolniczego. Szczególną rolę w Programie działalności na rok 2023 odgrywać będzie wspieranie transferu wiedzy do rolników, a przez to wskazywanie korzyści wynikających ze współpracy rolnictwa, nauki i biznesu. Dlatego bardzo ważna jest wzajemna wymiana i informacja zwrotna pomiędzy nauką i praktyką. Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) stanowi jedno z narzędzi dostępnych bezpośrednio dla rolników umożliwiając zarówno zdobywanie wiedzy, jak i opracowywanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie. Dzięki współpracy z SIR-em rolnicy mają przede wszystkim możliwość uczestnictwa w licznych projektach (operacjach własnych SIR), które ukierunkowane są na wsparcie powstawania grup operacyjnych.

Kolejny kierunek działania, który będzie kontynuowany w roku 2023 to transfer wiedzy i działalność informacyjna poprzez demonstracje. W przypadku Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, z uwagi na posiadane obiekty (Pole doświadczalno-wdrożeniowe Pożóg II, Sad, Pasieka) odgrywać to będzie istotną rolę wskazując praktyczne przykłady technologii produkcji mających na celu ochronę gleb, bioróżnorodności, ograniczania emisji związków azotu, przeciwdziałania zmianom klimatu i zapobiegania suszy. Na polatkach doświadczalno-

wdrożeniowych w Pożogu II zaprezentowane zostaną rozwiązania, będące przykładem tzw. ekoschematów, które rolnik będzie mógł zastosować w swoim gospodarstwie.

W roku 2023 w dalszym ciągu LODR w Końskowoli planuje włączenie się do realizacji projektów krajowych i zagranicznych (m.in. Horyzont Europa). Jednym z takich działań jest uruchomienie platformy doradczej eDWIN w ramach projektu „Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin”. Pomysłodawcą i partnerem wiodącym projektu jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, który zaprosił do współpracy pozostałych partnerów projektu, czyli Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie i wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, w tym LODR w Końskowoli.

Ryzyko związane z realizacją programu działalności.

Największym ryzykiem w realizacji programu jest trudna sytuacja ekonomiczna wywołana m.in. przez wojnę w Ukrainie, kryzys energetyczny, która powoduje wzrost kosztów prowadzonej działalności przez LODR w Końskowoli.

Stąd też poszukiwanie nowych rozwiązań pozwalających na ograniczenie kosztów m.in. zużycia energii elektrycznej. W roku 2022 w obiektach LODR w Końskowoli (budynek biurowy, CIS, Pasięka, przechowalnia owoców w Sadzie) zakończono budowę instalacji fotowoltaicznej, która wpłynie na redukcję kosztów eksploatacyjnych (zmniejszenie opłat za energię elektryczną), samowystarczalność energetyczną obiektów LODR. Zastosowanie paneli fotowoltaicznych jako przykład OZE będzie miało ponadto efekt edukacyjny propagujący nowatorskie rozwiązania w zakresie ochrony środowiska.

Kolejnym ryzykiem jest duża rotacja pracowników Ośrodka i problem z pozyskaniem nowej kadry doradców.

W roku 2023 kolejnym zagrożeniem będzie brak uregulowania prawnej własności obiektów i majątku LODR w Końskowoli. W dniu 7 stycznia 2021 roku Dyrekcja LODR w Końskowoli zwróciła się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wszczęcie procedury doposażenia Ośrodka w nieruchomości jako niezbędne do realizacji zadań ustawowych i statutowych. W wyniku wspólnych działań w dniu 12 stycznia 2022 r. została zawarta w formie aktu notarialnego umowa przeniesienia własności nieruchomości w celu doposażenia państwowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną w trybie art. 51 a. ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 poz. 1899 ze zm.) pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Rozwoju i Technologii, a Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Końskowoli. Należy jednak podkreślić, że na mocy aktu notarialnego z dnia 12 stycznia 2022 r. nie zostały przekazane wszystkie działki położone w gminie Końskowola. W dalszym ciągu prawo własności przysługuje Województwu Lubelskiemu do części gruntów pola doświadczalno - wdrożeniowego oraz sadu doświadczalno - wdrożeniowego w miejscowości Końskowola. Ponadto, nie zostały przekazane nieruchomości położone w miejscowości Wilczyn (gmina Biała Podlaska) oraz w miejscowości Sitno (gmina Sitno), których właścicielem jest Województwo Lubelskie.

LODR w Końskowoli w ramach wykonywania swoich zadań określonych w ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 721) użytkuje nieodpłatnie ww. nieruchomości. Zaznaczenia wymaga, że umowy użyczenia nie zapewniają i nie zabezpieczają wykonywania w sposób stabilny działalności statutowej LODR, a co najważniejsze podejmowania decyzji w sprawie inwestycji i modernizacji w celu coraz lepszego świadczenia usług na rzecz rolników z województwa lubelskiego. Z uwagi na status prawny tych nieruchomości (umowa użyczenia na czas określony 1 roku), LODR w Końskowoli nie ma również możliwości wdrożenia niektórych upraw z uwagi na ograniczenia wynikające z zasad prowadzenia prawidłowej gospodarki w zakresie finansów publicznych. Niestety pomimo wielokrotnych prób w roku 2022 ze strony

Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w zakresie przekazania nieruchomości przy wsparciu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Wojewody Lubelskiego, Posłów, Senatorów, Zarząd Województwa Lubelskiego nie wyraził zgody na podjęcie działań w tym zakresie.

I. Załącznik elektroniczny

Identyfikator Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli:
lubelski_RPD_2023.xlsm.

Wypełnione zostały wszystkie tabele w pliku „Załącznik elektroniczny” (dołączono do Programu Działalności na rok 2023 na nośniku CD).